

Veto

Sora

Letterwoorden zijn er om de mensen mee om de oren te slaan. EGKS is er zo eentje, maar daar zal de genoegzame burger al wel langer mee bekend zijn. Een ander woord, dat aan een langzame opgang bezig is, luidt SORA. Waarvoor dat staat, weten we zelf ook nog niet, maar op pagina's 5, 6, 7 en 8 kunnen wij u bijvoorbeeld wel al iets vertellen over haar 'petite histoire', haar bijdrage tot de bouwsektor, en omdat het niet altijd saai moet zijn, krijgt u er van ons ook nog eens een woordenboek bovenop. Van afkortingen, maar we zeiden het al: Sora hebben we nog niet kunnen terugvinden.

land aan het onderste topje van Afrika. De normale betekenis is: banaan. Maar onderhuids kleeft er ook nog iets anders aan vast. Het 'stokkie' is namelijk ook het stokkie waarmee ordetroepen op betogers plagen in te slaan. Nog van dat zulks, en zelfs nog meer, vindt u op pagina 4.

April

Als u zich hierboven al in de luren hebt laten leggen, dan zsal u er op 1 april ook wel een paar keer aan geweest zijn voor de moeite. Misschien was u zelfs bij die grote groep sukkelars die echt geloofden dat Veto om de één of andere duistere pornografische kwestie opgedoekt was. Eén en ander was dus Niet Waar. Of wat dacht u dat u hier in handen had?

Kromstokkie

Kromstokkie is een ambigu woord in het

Veto sprak met Herman De Coninck, deel 1

“Een telefoonboek is belangrijker dan vijf jaargangen Staatsblad”

Er zijn verschillende Hermannen De Coninck. Eén ervan is dichter en die heeft de laatste jaren nogal wat terrein gewonnen op de journalist De Coninck. Niet alleen de poëzie, maar de literatuur in het algemeen is nu meer zijn werkterrein. In 1983 hing De Coninck zijn Humo-pen immers aan de wilgen (of doe je zoiets alleen met een fiets?) en stampte hij op de puinen van het Nieuw Vlaams Tijdschrift het Nieuw Wereldtijdschrift uit de grond: een modern literair blad dat tweemaandelijks verschijnt. Toch is ook hier de journalistiek nooit helemaal weg.

Heeft Herman De Coninck dan een Janus-kop? Wel, wij zijn het bij hem thuis gaan controleren, en dat viel al bij al mee. Bovendien kregen we een stevig drankje aangeboden: als specialist-interviewer weet De Coninck wel hoe hij vragenstellers moet aanpakken, en voor Veto wil hij wel wat tijd maken. Zelf heeft hij in zijn studententijd nog voor Universitas (of wat dacht je) gewerkt. Dus is er een zekere affiniteit (de hamvraag: hoe beroemd worden de Veto-medewerkers?).

Veto: Wat schreef u voor Universitas?
De Coninck: «Ik schreef elke week een kursiefje. Die zijn ooit gebundeld in Lachen tot je zwart ziet, dat gelukkig nooit is herdrukt. En samen met Frans Boenders van het derde programma deed ik toen zowat de Kultuur-redactie.»

Veto: U combineerde toen al literatuur en journalistiek?

De Coninck: «Echte journalistiek heb ik niet veel gedaan hoor. Ik geloof dat in die periode het interview nog niet niet uitgevonden was.»

Veto: Voor Vlaanderen dan...

De Coninck: «Ja. Het interview wordt tegenwoordig zo vaak gebruikt en misbruikt, dat je geneigd bent te denken dat het altijd bestaan heeft. Dat is merkwaardig. Dat bestaat niet overal, toch niet op dezelfde grondige manier zoals het hier af en toe gebeurt. Destijds kwamen de Humo-interviews over als Harde Interviews. Als je die nu leest, merk je dat die niet zo hard waren. Af en toe werd natuurlijk

iemand ironisch gepakt. Eddy Wally bijvoorbeeld.» (grijnst)

Veto: Had die het zelf door?

De Coninck: «Ik weet het nog altijd niet. Achteraf wel, denk ik. Maar dat belette hem niet om toen die interviews gebundeld werden, de presentatie van het boek te komen doen. En daar dan Tango d'amore te zingen. Ik denk dat hij meteen de kassa hoorde rinkelen. Want het gevolg was dat er vanaf toen niet alleen bejaarden maar ook studenten naar zijn optredens kwamen. Al dan niet met eieren op zak.»

«Maar om op het interview terug te komen. Onlangs maakte Piet Piryns een afspraak met een Nouveau Philosophe in Frankrijk, en die dacht dat dat op een half uur afgelopen zou zijn. Dus daar had je niet die interview-cultuur van een grondig gesprek van een paar uur à la Bibeb en anderen. In Amerika kennen ze dat ook nauwelijks. Behalve gek genoeg in Playboy en de Paris Review. Maar dat is dan weer een prestigieus literair kwartaal-schrift. Het interview is daar een literair genre. In kranten en week-

bladen vind je het nauwelijks. Op Humo kregen wij vaak knipsels, en dat waren meer gesproken biografietjes, nauwelijks interviews. En destijds bestond dat bij ons dus ook niet. Daarom vielen die Humo-interviews zo op.»

Veto: Was dat een typisch Humo-produkt of waren daar buitenlandse voorbeelden voor?

De Coninck: «Bibeb van Vrij Nederland was hier het voorbeeld, zij deed dat al jaren. Bij ons is Guy Mortier daar zelf mee begonnen voor hij hoofdredakteur werd.»

Veto: Was dat ook niet de tijd dat de interviews van Oriana Fallaci ophef maakten?

De Coninck: «In Italië waarschijnlijk wel. Hier was dat wat later. Humo publiceerde de grote politieke gesprekken van Fallaci in de jaren '73-'74 denk ik.»

Veto: Uw eerste opdracht was Jan Wolkers interviewen. Viel dat mee om meteen zo iemand aan te pakken?

Vervolg op p. 11

Stoelen en tafels van Duchateau. Muurterrorisme, dus. (Foto Jeroen Revalk)

Muurtoerisme

La défense d'afficher

Op het ogenblik van het verschijnen van dit artikel is de langzame transformatie van de Brabantse universiteitsstad Leuven bijna voltooid: op woensdag 29 april is de verwezenlijking van de gemeente Vlamsterdam een feit. De gemeente is dan een geheel van muren, wandjes, reclameborden en publi-palen waar menig Muurtoerist tussen paradeert. Voornoemde obstakels die vandaag nog doen denken aan het oude Leuven, zijn dan beplakt, behangen en beschilderd en het Muurtoerisme hoort tot de orde van de dag. Een voorbeschouwing.

aanplakbord wit is gemaakt zodat later op de dag de studenten zich met verf en borstel kunnen uitleven bij de realisatie van hun privé-projectjes. Midden in dat 'besneeuwde' stadslandschap zullen plekjes te vinden zijn waar men het witten heeft gelaten. Daar staan, liggen of hangen een aantal kunstwerken van de professionelen. Zo zal Georges Massart, vorig jaar nog aanwezig met een stellige in kollege De Valk, vlak voor de Grote Aula zijn stellige van vierkanten en andere, al dan niet toevallig, gevonden natuurmaterialen neerzetten. Binnen in de Grote Aula hangt dan al een woordspel van het opschrift van een voetstuk in het Maria Theresia-kollege: *conditoris memoriae ducatum* (ter nagedachtenis van...). Dit laatste werd tijdens de paasvakantie ingekaderd door Urbain Mulkers die daarbij gebruik maakte van landkaarten. De woordspel, *condicio memoriae dicatare* (de voorwaarde om te onthouden is herhaling) hangt in grote plakletters tegen de wand van de Grote Aula.

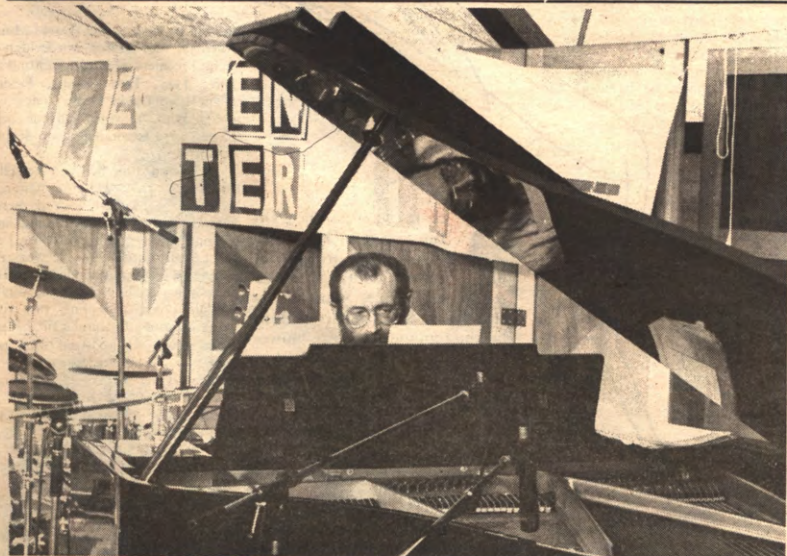
Muurtoerisme, het project van de Kultuurraad der Leuvense studenten, hoeft nauwelijks nog voorgesteld te worden. In navolging van zijn voorgangers probeert het project ook dit jaar weer een confrontatie te zijn van amateurs (studenten) en professionele kunstenaars. De gemeente Vlamsterdam, voorheen Leuven, biedt een aantal werkplaatsen waar studenten of 'echte' kunstenaars werken en die via een vastgelegd parcours met elkaar verbonden zijn als een lint doorheen de stad.

Spannend

Die woensdagmorgen 29 april zal daar nog maar weinig van te merken zijn. De bedoeling is dat elk mogelijk

En afgelopen weekend werkten 4 jonge kunstenaars, samen zijn ze Image Building, aan hun stellige in kollege De Valk. Bamboestokken, touw, plastic zakken, water én goudvissen vormen een spannende constructie van organische en synthetische materialen. Verder lopen er vanaf zaterdag 25 april tot het einde van de week een aantal tentoonstellingen in het kader van Muurtoerisme in de zalen in de Vlamingenstraat 83, in de Stuc-zaal, in het Van Dalekollege en in café De Witte Telperion (zie agenda) Maar het hoogtepunt van Muurtoeris-

vervolg op p. 4

LEUVEN LITTERAIR — Dorrestijn in betere dagen. Het durft al eens een Nattestijn zijn. Zie pagina 10. (Foto Jeroen Revalk)

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op de het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit, en ondertekend zijn met naam, studietoestand en adres. Wie liever niet heeft dat zijn naam gepubliceerd wordt, moet dit duidelijk motiveren.

Brieven die langer zijn dan 25 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen); dit komt overeen met ca. 1 getikte blz. met een dubbele interlinie) worden in principe ingekort.

makkelijk als nep-reden te begrijpen als men weet dat de kandidaat 3 jaar geneeskunde gestudeerd heeft, dit jaar een kandidaatsexamen in de wetenschappen haalt en volgend academiejaar terug zijn studies van geneeskunde zou verder zetten. Van dit alles is het presidium op de hoogte. Langs de andere kant steunt het wel een ploeg waarvan de kandidaat nooit een jaar geneeskunde gedaan heeft, en reeds enige tijd op de arbeidsmarkt actief is. Zij had er dan wel 500 Bfr voor over om zich als vrije studente te laten inschrijven op de rol van geneeskunde. Aan dergelijke praktijken doet ploeg Rood niet mee. De preses van Medica was niet voor een interview te versieren om geen polemiek op te drijven of om geen al te grote rechtvaardigheid te geven aan de zaak.

K. Marchand
(2de kan Scheikunde)

Bezwaarlijk?

Zoals vele studenten neem ik Veto wel 'ns door in de Alma (spijvertering werkt dan sneller). Het Veto-artikel over professor Tavernier was echter laag bij de gronds. Men kan bezwaarlijk spreken van misbruik van mediamaakt. Was het zo moeilijk om fair spel te spelen en een interview te vragen met prof. Tavernier over de stand van zaken? Op die manier zou Veto informatie gebracht hebben! Kogels in de nek schieten heeft jullie dus weer een telefoontje minder gekost. Bij vele studenten die geloven in de integriteit van prof. Tavernier als algemeen beheerder zijn jullie veel "krediet" verloren!

FG
(Naam en adres bekend bij de redactie)

Nederlands, neen

Ik vraag me af of ik ertoe zou komen "Nederlands, neen bedankt" te zeggen. De Vlamingen denken en zeggen dat dit de reactie van veel of alle Walen is. Maar je kan soms in opstand komen, juist als je één van de schaarse Walen bent die Nederlands willen leren.

Ik had sinds zes jaar geen enkel woord Nederlands gesproken. Daarna heb ik me gezegd dat het voor mij nuttig zou zijn het Nederlands opnieuw te leren. Noodzakelijkheid verplicht! Maar behalve dat, was het ook een plezier voor mij! Ik heb me dus voor een avondcursus ingeschreven.

De cursus, de leraren, alles was leuk tot de dag dat ik een Vlaming heb ontmoet (een Vlaming die het Frans leert; toevallig!). Het probleem is niet met hem ontstaan maar wel met de Vlamingen die ik met hem heb ontmoet. Het is interessant voor mij wat te oefenen... maar!

De toestand is als volgt: men stelt je iemand voor, met wie je dan begint te spreken (in het Nederlands!). Je gesprekspartner kijkt naar jou en luistert naar jou maar hoe langzaam! Hij glimlacht naar jou maar denkt: "Hoe lang zal ze erover doen haar zin te voleindigen?" En zonder langer te wachten, zegt hij je: "We kunnen ook wel Frans spreken, hoor! Dat zal gemakkelijker zijn!" Wat een teleurstelling! Ik was zo vol goede wil! Zuik een toestand is echter zeer ontmoedigend!

Je spreekt te langzaam, akkoord! Maar je moet wel beginnen! En als de Vlamingen altijd op die manier reageren, hoe kan je er dan nog toe komen hun taal te spreken?

Vlamingen, een beetje geduld met de Franstaligen: jullie zien dat er zijn die trachten met jullie in jullie eigen taal te spreken. Laat ze toch proberen!

Isabelle Latour
(een klassieke filologe van de UCL)

Presidiumverkiezingen

Vanonder Historia's paraplu

Vele weken terug stond in Vlaanderens kwaliteitskrant De Standaard, naar aanleiding van de kringverkiezingen in het VRG, te lezen dat de jaarlijkse stembusgang in de kleinere L & W-kringen gewoonlijk niet veel voorstelt. Als je de journalist in kwestie mocht geloven, moeten de L & W-pressen jaarlijks op hun knieën smeken dat er zich toch maar een kandidaat-opvolger zou aanbieden, waarna ze nog door list, omkoperij of het dreigen met zelfmoord enkele kringleden naar de stembus trachten te sleuren. Nu, zo is het er dit jaar binnen Historia alleszins niet aan toegegaan. De verkiezingslag speelde zich af in de laatste week voor de paasvakantie en bijwijlen laiden de emoties hoog op. Een vrij hevige strijd met andere woorden. Al wie enigszins bij het kringleven betrokken is, zal dit beamen. Of het ook zo bij de overige geschiedenisstudenten overkwam, is inderdaad een ander probleem.

Maar liefst vijf ploegen raakten in een verbaten afficheslag verwikkeld. Het 13 februari réveil beet de spits af en werd meteen getrakteerd op de eerste onregelmatigheid in deze verkiezingen. Onbekenden overplakten de réveil-affiches met anti-reklame, wat uiteraard geen van beide sierde. Kort daarop raakten de muren in en rond de Historia-permaentie overwoekerd met de stemoproepen van *The Mighty Umbrella* (kortweg *TMU*), *Une Nouvelle Histoire*, het *CCC* en tenslotte *MIA*, een exclusieve damesploeg die een nieuwe emancipatiegolf aankondigde. Vooral *TMU* besteedde veel zorg aan de reclame-campagne. Zo konden de historici in spe zich de maandagmiddag voor de verkiezingen in Alma II laten trakteren op een gratis Dame Blanche-ijsje ("Mais... seulement un peu de compote et une saucisse, monsieur le juge!"). Datzelfde *TMU* had zich overigens vrij spektakulair aan het publiek voorgesteld op de Historia-TD, die de feestbiënnale afslot. Met een heuse dansact en het onvermijdelijke gratis vat. Historianen zijn echter niet te paaien met glitter en mooie woorden alleen, vandaar dat met nieuwsgierigheid werd uitgekeken naar de programma's.

TMU en *Une Nouvelle Histoire* waren de enige die met een vrij ernstig

uitgediept programma voor de pinnen kwamen. Naar Historia-normen dan toch. Toverwoorden waren *integratie* en *uitbouw*. Met 'integratie' wordt verwezen naar de studenten van de studenten die in eerste instantie uit Kortrijk, Antwerpen en Brussel naar Leuven overkomen. In het kringblad was al eerder geklaagd over de dan-en samen-hok-mentaliteit die wel eens aan beide zijden wil voorkomen. Daar wil men dus iets gaan aan doen. Daarnaast moesten beide programma's ook garant staan voor het verder uitbouwen van de al vrij omvangrijke kringwerking van dit jaar. Schaatsen op de Damsse Vaart, Europa-avonden in de Fakbar, een heuse Bib-Aid om het Leuvense boekenbestand op te vijzelen, filmcity, een Berlijn-reis en TD's met meer volk dan ooit. Het werd ons allemaal om de oren geslagen. Het viel alleszins op dat de gedane beloften zéér concreet én ambitieus waren. Natuurlijk werden ook wat traditioneel de 'serieuze zaken' worden genoemd niet vergeten. Historia's plaats binnen de studentenroep Loko en vooral de dreigende besparingen dus. Hoofddoel leek hier te zijn: met een degelijke dossierkennis en ernstige inbreng afdwingen, op alle niveaus. Ploeg *TMU* beloofde ook wat te zullen doen aan een oud zeer binnen Historia, namelijk het ontbreken van een

gefundeerd standpunt in de opnieuw actuele Stuc-problematiek. Tot zover de programma's.

Macho's

Dinsdagavond 31 maart werd in de verschillende ploegen een laatste briefing gehouden, een preses-kandidaat wriemelde zenuwachtig zijn dat was lossen, de programma's werden nog eens vluchtig ingekeken en dan was het zover. Het verkiezingsdebat. Drie ploegen daagden op *TMU*, de vrouwenploeg *MIA* en *UTM*, zoals al snel bleek een monsterverbond tussen *Une Nouvelle Histoire*, het *CCC*, het 13 februari réveil en nog enkele onafhankelijken. Onder een vrij grote belangstelling voltrok zich een geladen en vaak grappig debat. Al van bij het begin was het iedereen duidelijk dat *MIA* een nepploeg was. Niettemin droegen ze in belangrijke mate mee tot de ambiance (Stem *MIA*). Vrouwen, vanwege de superioriteit van uw vrouw-zijn! Mannen, omdat vrouwen op macho's vallen!). Wat niet iedereen wist, was dat uiteindelijk ook *UTM* geen echte ambities koesterde. Het hele debat door speelden ze hun rol dan ook zo overtuigend, dat de intrekking van hun kandidatuur aan het eind van de avond alles had. Zij hadden zich tijdens het debat aangeboden als de perfecte tegenpool van *The Mighty Umbrella*, met als gevolg dat beide ploegen mekaar zoveel mogelijk het vuur aan de schenen probeerden te leggen. Na een patetische slotspeech van *UTM*-preses-kandidaat Pieter Lagrou, was echter duidelijk dat de dag nadien alleen op ploeg *TMU* kon gestemd worden.

Slechts één kandidaat dus en bijgevolg een vrij magere opkomst bij de verkiezingen zelf. Of lag dat aan het feit dat het 1 april was? 80 van de zowat 190 Historia-leden kwamen hun stem uitbrengen. 61,25% spraken zich uit voor *The Mighty Umbrella*, 32,5% waren tegen en 6,25% onthielden zich. Bennoit Lannoo, reeds vice-preses zonder portefeuille dit jaar, mag zich vanaf oktober preses van Historia noemen. Een kleinere kring als de onze heeft zo zijn eigen problemen (het bereiken van een grotere groep geschiedenisstudenten is er één van), maar biedt ook vele mogelijkheden. We vertrouwen op Benoits werkracht en op die van de mensen rond hem, om ze ten volle te benutten.

Piet Clement

Medica

Medica werkt dit jaar aan een kiesreglement. Op zich natuurlijk een zaak om toe te juichen. Ware het niet dat het kiesreglement nogal eigenaardige vormen aanneemt. Het bestaat eigenlijk enkel uit het selecteren van ploegen die aan de verkiezingen mogen meedoen. Tijdens de verkiezingscampagne acht het presidium zich bevoegd om bepaalde ploegen te weigeren en andere financieel te steunen. Dit is echter geen nieuwe zaak in Medica. Reeds vele jaren werd het presidium van een volgend werkingsjaar samen-gesteld en voorgedragen door het vorige presidium. Door dergelijke praktijken acht men kennelijk de student geneeskunde te dom om zelf hun vertegenwoordiger aan te stellen en hoopt men de kleur van werking veilig te stellen. Dat dit jaar ploeg Rood geweigerd werd als mogelijke kandidaat kan in deze zin als een vanzelfsprekend voortvloeiend van hun beleid begrepen worden. De reden van de weigering — kandidaat is op het moment van zijn kandidaatstelling geen geneeskundestudent — is ge-

Eentonig Rechtsstudenten winnen weer

zwammen zelfs
Hollanders omver

sies, en de beste pleiter (David Muls). Allemaal voor Leuven, oordeelden de (echte) rechters. Het team bestond uit Peter Leys, Tom Peeters, Desirée Seghers, en David Muls. Coach was Geert Wils die vorig jaar de beste pleiter werd bevonden in de Jessup-wedstrijd.

In Boston was het van hetzelfde laken een pak. De internationale wedstrijd werd daar voor de eerste keer door een niet-Engelstalig land gewonnen (vorig jaar werd het Leuvense team vijfde). Aan de wedstrijd namen overigens 34 landen deel. Het tema waarrond er gepleit werd, was de transnationale vervuiling van voor irrigatie bestemd water. De finalist van de internationale wedstrijd (waar geen Amerikaanse universiteiten aan deelnemen) moet het dan traditioneel opnemen tegen de finalist van de Amerikaanse wedstrijd, die twaalf deelnemers telde. Dit jaar was dat de universiteit van Georgetown, Washington. Onze *KUL* mocht het daar niet halen, zodat u bij deze ook de titel van dit stukje ietwat moet relativeren. Voor de volledigheid nog de namen: Arne Gutermann, Jan Inghelram, Filip Petillion, en Jan Vreys gecoach door A. Monden.

Geert Goene

Veto, jaargang 13 nr 26 dd. 27 april 1987

Redaktieadres: 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven (016/22.44.38)

Hoofredactie: Didier Wijnants

Redaktiesekretaris: Hilde Devoghel

Lay out: Geert Coene, Lode Desmet, Marc Heeren, Jan Huyse, Trui Moerkerke, Marc Sys, Peter Vermeiren

Doka: Jeroen Revalk, Ingeborg Vandebunder

Zetwerk: Polleke Bijmans, Marc Heeren, Trui Moerkerke, Koen Van Muylem, Didier Wijnants

Lay out: Lode Desmet, Marc Heeren, Jan Huyse, Trui Moerkerke, Carla Rosseels, Jan Van der Linden, Koen Van Muylem

Tekeningen: Tuur Ruytjens

Medewerkers: Piet Clement, Geert Baele, Jeroen Revalk, Gilberte Boeckmans, Wim Haenen, Dirk Van Boxem, Guy Van Gyes, Peter Breugelmans, Rudy Lanssens, Het uur Zwans, Frans Zwans, Dominique Van Pee, Jan Antonissen

Eindredactie: Koen Van Muylem

Oplage: 8000 exemplaren

Drukkerij: Rotatyp Brussel

Abonnementen: Studenten: 200,-; niet-studenten: 300,-; steun vanaf 500,-; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Agenda en Ad Valvas: ten laatste vrijdag voor verschijnen om 14.00 u op het redaktieadres bezorgen

Redaktievergadering: iedere vrijdagmiddag om 15.00 u.

Montagnier: "Welja, Fransen hebben meer vakantie". (Foto Jeroen Revalk)

Ook Montagnier eredoktor "Louter toeval"

Aids is in. Zoveel is zeker. Enkele weken nadat Dr. Gallo een eredoktoraat uit de handen van rektor Dillemaans mocht ontvangen, viel eenzelfde eer Dr. Montagnier te beurt. Samen met prof. Koenderink werd hij tot doctoris honoris causa gekroond door de medische fakulteit. In de traditionele academische redeschetse Montagnier de aard en het ontstaan van de ergste epidemie van de laatste helft van de 20ste eeuw. Tevens lichtte hij zijn ontdekking van een tweede AIDS-virus, LAV-2 toe, en riep op tot een harmonisering van de Europese informatiekampagnes. Tenslotte kondigde hij de geboorte van een internationaal fonds aan ter stimulering van het AIDS-onderzoek en de bestrijding ervan in Afrika. Veto houdt van het geklingel van meerdere klokjes en toog dus naar de persconferentie in de Faculty. Et voilà.

Veto: U heeft uw eerste eredoktoraat van deze universiteit gekregen. Wat betekent dit gebeuren voor u als mens en als wetenschapper?

Montagnier: «Ik voel mij vereerd een eredoktoraat te mogen ontvangen van een universiteit die een grote traditie te verdedigen heeft. Zoiets overkomt je niet elke dag en als wetenschapper ben je dan ook zeer erkentelijk voor het respect van je medemens. De traditio-

nele plechtigheid van deze voormiddag deed mij daarenboven terugdenken aan mijn studententijd.»

Veto: Welke indruk laat het bij u na te weten dat professor Gallo, uw Amerikaanse tegenhanger, enkele weken terug een gelijkwaardige eer te beurt viel aan deze universiteit?

Montagnier: «De Leuvense universiteit cert dit jaar twee personen die

een belangrijke bijdrage hebben geleverd bij het ontdekken en bestrijden van de grootste epidemie van deze eeuw. Dat mij een eredoktoraat te beurt valt aan dezelfde universiteit en dit enkele weken na dat van Dr. Gallo is puur toeval.» (lacht)

Veto: Luidt dit eredoktoraat ook een samenwerking met de Leuvense Alma Mater in?

Montagnier: «Het Franse Pasteur-instituut werkt reeds geruime tijd samen met deze universiteit op het vlak van de ontwikkeling van antivirale geneesmiddelen, en zal dat in de toekomst ook blijven doen.»

Veto: Hoe staan op dit ogenblik uw verhoudingen met de onderzoekers in de Verenigde Staten, en in het bijzonder met Dr. Gallo's groep, van de juridische en financiële perikelen? Is er sprake van een vernieuwde samenwerking?

Montagnier: «Die samenwerking is er altijd geweest. Ik ontken niet dat door juridische besommeringen onze relatie fel bekoeld was. Nu is dit echter allemaal achter de rug. Er werd een overeenkomst bereikt tot ons beider voldoening, dewelke zeer zeker een positieve invloed op de Frans-Amerikaanse samenwerking zal hebben. Voor de toekomst durf ik zelfs hopen op een intensere coöperatie die de bestrijding van het AIDS-virus alleen maar kan versnellen.»

Veto: Een deel van de opbrengsten van de commercialisatie van de bloedtest gaat naar Afrika?

Montagnier: «Precies. 25 procent van

erkennen. Vervolgens moeten er met onder andere massale financiële middelen, waaronder dit fonds, dringende maatregelen genomen worden tegen de verdere verspreiding van de ziekte. Een eerste belangrijke stap op dit ogenblik zou het controleren van de Afrikaanse bloedbanken moeten zijn.»

Veto: U put uw inkomsten uit lukratieve bezigheden zoals een juwelenveiling?

Montagnier: «De opbrengst van de juwelen van de hertogin van Windsor zullen volgens haar laatste wilsbeschikking verdeeld worden. Een gedeelte ervan zal naar het AIDS-onderzoek in mijn instituut gaan. Met dit en andere financiële middelen werd het ons mogelijk gemaakt aan een nieuwbouw te beginnen waarin onze vorsers zich integraal aan het AIDS-onderzoek zullen wijden.»

Veto: Wat betekent het vanuit wetenschappelijk oogpunt sero-positief te zijn?

Montagnier: «Strikt genomen betekent sero-positief zijn anti-lichamen bezitten tegen partikels van het virus. Deze personen zijn drager van het AIDS-virus. Let wel, dit betekent niet dat deze mensen aan de ziekte lijden. De incubatietijd is ongedefinieerd. Er zijn een heleboel factoren, zogenaamde co-factoren, die een invloed op het ontstaan van het ziektepatroon hebben.»

Veto: Heeft het enig nut bepaalde of eventueel alle bevolkingsgroepen te onderwerpen aan een bloedtest?

WHAT'S IN A NAME?

Je zou voor minder; HTLV, LAV, ARV... In de prille beginperiode kon je al deze kleurrijke afkortingen terugvinden als alternatieve benamingen voor het AIDS-virus. Elke ontdekker van een nieuwe variëteit placht zijn kind een stukje van zijn creativiteit mee te geven. De naamgeving begon met de eerste ontdekker, Montagnier. Bij een patient die pre-AIDS symptomen vertoonde isoleerde hij een viruspartikel dat hij LAV (Lymphadenopathy-associated virus) doopte. Zijn Amerikaanse tegenpool deed hetzelfde zowat een jaartje later over. Het virus kreeg de naam HTLV-III, wat staat voor Human T-cell lymphotropic virus type III. Gallo ontdekte reeds twee menselijke retrovirussen die bloed-

kankers veroorzaakten in de menselijke T-cel, het AIDS-virus vormde het derde type in de rij. Naarmate meerdere varianten werden ontdekt, werd ook de nomenclatuur jungle ondoordringbaar. Elk onderzoeker gebruikte de naam die het meest overeenstemde met zijn visie rond het ontstaan, en — natuurlijk ook — zijn nationaliteit. Een internationaal comité voor de nomenclatuur in de virologie (International Committee on the Taxonomy of Viruses) stelde na rijp beraad de verzamelaan HIV (human immunodeficiency virus) voor. Dus LAV, HTLV-III, en andere leuke varianten heten nu gewoonweg HIV. Montagnier zou zijn nieuwste vinding dus beter HIV-II noemen, en LAV-II laten voor wat het is. □

die inkomsten werd kontractueel voorbestemd voor vreemde — geen Frans-Amerikaanse — onderzoekers. In de praktijk betekent dit dat de meeste van die fondsen naar Afrika zullen vloeien, meer bepaald de Centraal-Afrikaanse gordel Senegal-Zaire. AIDS is daar momenteel een catastrofe. Eettelijke procenten van de bevolking, tot zelfs 10 procent zijn er besmet. Een enorm aantal mensen dus die in de toekomst gevolgd zullen moeten worden. De Afrikaanse overheden dienen eerst en vooral het probleem te

Montagnier: «Op dit ogenblik is screening nutteloos, en daarenboven kost het systematisch screenen van groepen veel te veel geld. Veel doeltreffender lijkt het mij deze sommen te investeren in informatiekampagnes. Het zal duidelijk gesteld moeten worden dat iedereen verantwoordelijkheid draagt en deze ook dient te nemen.»

Veto: Dus een maatregel zoals door onze staatssecretaris Wivina De Meester aangekondigd t.a.v. de ABOS-beurs-

OFUP-CENTRUMVERANTWOORDELIJKE VOOR UW UNIVERSITEITSSTAD vanaf 1 september 87

U BENT GEMOTIVEERD EN BESCHIKBAAR OM STUDIES EN EEN BEROEPSACTIVITEIT TE COMBINEREN ?

Wij bieden u de kans om in uw eigen stad een leerrijke en lucratieve part-time job uit te oefenen: Als onderdeel van ons distributienet zult u voor uw stad verantwoordelijk zijn voor de animatie van onze aanstaande campagne voor de verkoop van persabonnementen tegen studententarieven. Er is keuze uit de belangrijkste titels van de Belgische en internationale pers.

Uw rol:

- het aanwerven en opleiden van een team van jobstudenten
- het trainen van het verkoopsteam
- het verzorgen van de public relations tegenover de lokale instanties.

OFUP, DE STUDENTEN-PERSDIENST

Is nu al op zoek naar zijn Centrumverantwoordelijken voor de steden Antwerpen, Brussel (2 centra), Diepenbeek, Gent, Kortrijk, Leuven (2 centra).

«Studentenjob op maat»: gemiddeld 20 uur werk per week, op de plaats waar u studeert, van september tot december 87.

Motiverende bezoldiging, vast maandbedrag + commissielonen volgens doelstellingen: tussen 20 000 tot 50 000 F per maand.

Opleidingsseminarie eind augustus.

Om een volledige documentatie te ontvangen betreffende deze job, gelieve te schrijven naar:

Pierre LALANDE - Generaal Eisenhowerlaan 137 - 1030 Brussel

Advertentie

Open je ogen voor Aids ze sluit

Of dacht je dat Leuven een AIDS-vrije stad was, dat AIDS jou toch nooit kan overkomen en zich alleen ver van je bed voordoet — omdat jij toch geen homo bent en geen drugsruiter?

Heb je dan nooit een zjn gehad om met iemand te vrijen — iemand die je misschien nog niet zo goed kent? Na een avond fuiven — of gezellig kletsen — of ergens ver weg in een romantisch land?

Ooit al eens gedacht dat je op zo'n moment risico loopt — het risico dat dat leuke vrijen misschien een minder leuke ziekte kan opleveren? Het hoeft daarom geen AIDS te zijn, een hele boel andere infectieziekten of Seksueel Overdraagbare Ziekten (SOA's) zijn vervelend genoeg om je er op voorhand tegen te wapenen.

'Trouw partnerschap' wordt in de officiële campagnes als het wapen bij uitstek naar voren geschoven. Je bent waarschijnlijk oud en wijs genoeg om uit te maken of dit voor jou op dit moment is weggelegd.

Weet dat er nog andere wapens zijn. Kondooms bijvoorbeeld bieden een bescherming tegen allerlei SOA's. Of zag jij een kondoom enkel als een

primitief antikonceptiemiddel geschikt voor pubers en onhandige stumperds?

Wist je dat er tegenwoordig een heleboel leuke kondooms op de markt zijn, passend bij jouw behoeften en jouw manier van vrijen? Dat kondooms niet noodzakelijk een spelbreker hoeven te zijn, maar best een spelmaker kunnen worden? En helemaal kunnen passen binnen het nieuwe, realistische denken rond seksualiteit?

Nieuwsgierig geworden? Geen zin om risico's te nemen? Loop eens langs in de Leuvense Klaproos, Mechelsestraat 72. Vanaf 28 april worden er gratis pakketjes uitgedeeld waarin je alle informatie vindt over AIDS, risicogroepen en risikogedrag, andere SOA's en een gratis kondoom.

Gedurende heel de maand mei is het er open-deur, elke woensdag van 14-17 uur en elke donderdag van 18-20 u voor de gratis kondoom actie.

Ook de andere dagen kan je er terecht voor informatie en hulpverlening rond antikonceptie, relaties en seksualiteit, steeds binnen de kantooruren of op afspraak. □

studenten is overbodig?

Montagnier: «Kijk. Ons democratisch systeem wordt gekonfronteerd met een epidemie die ernstige gevolgen kan hebben. De meeste Europese regeringen stonden onwennig tegenover dit gegeven en hebben pas vertraagd gereageerd. Veelal om de bevolking gerust te stellen werden er psychologische maatregelen genomen. Het onderzoek van buitenlandse studenten is er daar één van.»

Veto: Maar deze maatregel werkt toch discriminerend?

Montagnier: «In een democratie kan die maatregel discriminerend overkomen. Feitelijke betekenen buitenlandse studenten een eigenlijk gevaar, hoewel zij slechts een klein gedeelte van de AIDS-ziekten vormen. Onder buitenlandse studenten versta ik dan ook de Amerikaanse, Franse, en andere studenten die evenzeer het AIDS-virus het land kunnen binnengedragen. Het mag zeker niet louter tegen de Afrikaanse studenten gericht zijn. Eigenlijk zou iedereen die in een potentiële infectiehaard verbleven heeft, zich moeten laten onderzoeken. Bijvoorbeeld zij die toevallig seksueel verkeer hadden bij een kortstondig verblijf in Afrika. Daarbij komt dan nog eens het probleem dat pas na verschillende maanden het virus in het bloed gedetecteerd kan worden.»

Veto: Wat zijn momenteel de kansen voor de ontwikkeling van een doeltreffend vaccin?

Montagnier: «Het ontwikkelen van een vaccin vergt heel wat mankracht en creativiteit. Er zijn verschillende ontwerpen mogelijk die uitgeprobeerd dienen te worden. Ook mag niet uit het oog verloren worden dat een AIDS-vaccin bescherming moet bieden tegen een hele resem AIDS-varianten. Dit probleem werd goed geïllustreerd door de ontdekking van een tweede LAV-2 virus dat grote verschillen vertoont met het eerder ontdekte LAV-1. Een vaccin dient een volledige bescherming te bieden. Dit kan door ons immuunsysteem op verschillende wijzen te activeren. De eerste proeven hieromtrent zijn reeds met bevredigende resultaten op mensen uitgevoerd. Er zal nog een lange weg bevandeld dienen te worden vooraleer we zeker zijn. Wat het helpen van de AIDS-patienten betreft, worden de geneesmiddelen die de vermenigvuldiging van het virus belemmeren en misschien ooit het proces kunnen omkeren nog verder ontwikkeld. Een andere benaderingswijze is indirecte. Door moleculaire signalen te zenden, kunnen wij trachten het immuunsysteem te herstellen daar waar het vernietigd is en het virus daarna op natuurlijke wijze te laten elimineren.»

Veto: Kunt u ons 'de voornaamste verschillen schetsen in de manier van werken en de beschikbare middelen tussen uw instituut en de Amerikaanse kollega's?

Montagnier: «Veel verschil is er niet. Welja, wij Fransen hebben meer vakantie, (lacht) De manier van onderzoeken is overal dezelfde. Wat de middelen betreft, bezit Amerika de benodigde kwaliteits grote financiële bronnen aan te kunnen boren op zeer korte tijd. Tevens weten ze met Amerikaans flegma grote ontdekkingen op een efficiënte manier wereldkundig te maken. Je mag ook niet vergeten dat vele Europese intellectuelen permanent over de grote plaus verbleven. Als Europeanen zijn we ons soms niet bewust van ons kunnen en onze creativiteit, die zeker niet moeten onderdoen, en soms beter ontwikkeld zijn dan de Amerikaanse. Wat wij missen, is een gezonder dynamisme om de zaken efficiënt aan te pakken.»

Veto: Is AIDS nu het nieuwe strijdwapen van de moraalridders en religie?

Montagnier: «De moraliteit zoals wij die nu kennen is het gevolg van een geschiedenis die gekenmerkt wordt door ziektes en epidemieën. Ons huidige moraliteitsbegrip is daar voor een groot stuk op gebaseerd. De monogame instelling heeft dus zijn fundamenten gebaseerd op onprettige ervaringen uit ons verleden. Dat deze houding nu ook zijn vruchten afwerpt, hoeft ons niet te verwonderen. Let wel, ik hoed mij ervoor terug naar het verleden te gaan.»

En dat terwijl de Paus op kruistocht trekt tegen alle voorbehoedsmiddelen, het kondoom inbegrepen...

Geert Baelie
Geert Coene

“Koop geen Zuidafrikaans fruit”

Zaterdag 25 april organiseerden Oxfam-Wereldwinkels een nationale aktiedag tegen Zuidafrikaans fruit. De Inno-GB in de Diestsestraat was het enige Leuvense grootwarenhuis waar de klanten op hun humanitaire plichten tegenover Zuid-Afrika gewezen werden. We maakten een praatje met Gard, één van de leden van de Leuvense Wereldwinkel, die zich aan de ingang hadden opgesteld.

Veto: Wat vertellen jullie de mensen die hier langs komen?

Gard: «We geven hen een pamflet waarin ze kunnen lezen welke producten uit Zuid-Afrika komen. We vragen hen dan om die producten niet te kopen en om de invulstrook, waarin de handelaars zelf worden opgeroepen om deel te nemen aan de aktie, aan de kassa af te geven.»

Veto: Waarom werken jullie alleen met grootwarenhuizen?

Gard: «Dat is slechts een voorlopige toestand. We beginnen met de grootwarenhuizen omdat we zeker weten dat er daar Zuidafrikaans fruit verkocht wordt. Later zullen we dat dan

uitbreiden naar de kleine han delars. Maar op dat moment moet de aktie al een zekere ruchtbaarheid hebben, omdat je mensen moet kunnen inschakelen om de plaatselijke handelaars te overtuigen geen Zuidafrikaans fruit in te kopen.»

Veto: Wat willen jullie bereiken met de aktie van vandaag?

Gard: «We proberen te bereiken dat de mensen geen Zuidafrikaans fruit meer kopen. Bovendien is het vandaag ook de startdag van de aktie en we vonden het belangrijk dat er ook in Leuven iets gebeurde.»

«Op gemeentelijk vlak hebben we al een motie ingediend, die twee maanden geleden in *Leuven-Info* is ver-

schenen. De bedoeling is dat de warenhuisketens geen Zuidafrikaans fruit meer zouden inkopen. Op regeringsvlak zijn we ook parlementairen aan het bewerken om vragen te stellen en eventueel om wetsvoorstellen in te dienen.»

Veto: Denken jullie dat dat resultaten gaat opleveren?

Gard: «Wij hopen dat. We zitten wel een beetje in dezelfde periode als de Vaka-kampagne, zodat de aktie in het najaar wat zal stilvallen. Maar in het voorjaar gaan we er weer aktief tegenaan.»

Veto: Hoe gaan jullie de aktie van vandaag evalueren?

Gard: «Dat zal inderdaad heel moeilijk worden. We zouden dan eigenlijk de mensen in de winkel moeten aanspreken of vragen aan de kassa of er bonnetjes afgegeven zijn.»

«Bij de bankenkampagne, waar aan de banken een oproep gedaan werd om geen Krugerrands meer te verhandelen of geen leningen meer aan te gaan met Zuid-Afrika, hadden we meer voeling op dat vlak. De mensen zetten een handtekening en 's avonds wist je hoeveel je er verzameld had. Nu

werken we wat in het ijle, maar als de mensen al geïnteresseerd zijn, als ze een pamfletje meepakken, is het ook al de moeite waard geweest.»

Veto: Er is ook kritiek op de aktie: fruit is niet het belangrijkste exportprodukt van Zuid-Afrika, het is niet zo belangrijk voor de Zuidafrikaanse economie, én de aktie zou werkgelegenheid voor de zwarten doen verloren gaan.

Gard: «Wat het verloren gaan van werkgelegenheid betreft, is dat wel zo. Maar de zwarten vragen op dit ogenblik echt om een boycot. Hun situatie is zo uitzichtloos, dat ze het al niet slechter meer kunnen hebben. Daardoor kunnen we onze boycotakties dan ook verantwoorden. Wat het fruit zelf betreft, is het zo dat er inderdaad andere producten zijn die belangrijker zijn voor de Zuidafrikaanse economie. Maar fruit spreekt de mensen meer aan, dat is konkreter. Daar komen ze bijna elke dag mee in contact, terwijl de aankoop van Krugerrands of goud zeer ver van de meeste mensen afstaat. Het is dus belangrijk om op die kleinschalige manier mensen gevoelig te maken voor de problematiek van Zuid-Afrika en zo de sympathie op te wekken voor de hele zaak.»

Veto nam de evaluatie van de aktie al gedeeltelijk voor zijn rekening: we spraken een aantal winkeldelenzen in de Inno-GB aan en vroegen hen naar hun reaktie.

Een eerste vaststelling: ondanks het feit dat we op een niet zo druk

winkeluur aanwezig waren, waren de meeste klanten toch aan de aktie-meesten ontsnapt. Van de zeven mensen die we aangesproken hebben, had er slechts één een pamflet bij zich.

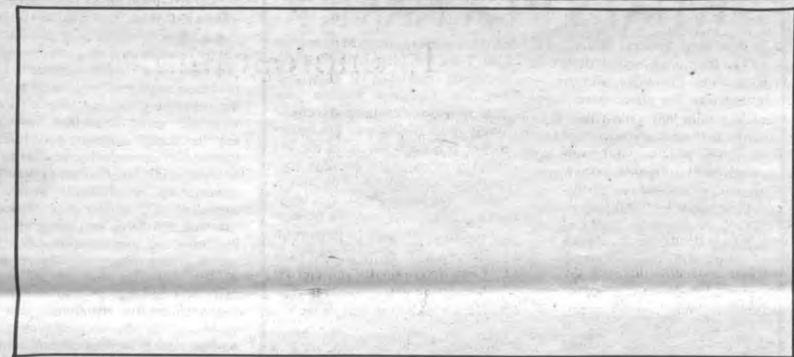
Een drietal onder hen hadden voor de aktie al een vage notie van welke merken uit Zuid-Afrika komen (het gaat om Cape, Outspan, Godda, Oldland, ...), de anderen hadden er voordien nog niets over gehoord. Het al of niet kennen van de bewuste merken beïnvloedt echter hun koopgedrag meestal niet. Ze letten er niet op waar het fruit vandaan komt, omdat er niet altijd alternatieven zijn of omdat ze het te vergezocht vinden om fruit met dergelijke toestanden in verband te brengen.

Een enkeling wil indien er wel genoeg alternatieven zijn, Zuidafrikaans fruit wel laten liggen.

Eén man had wat meer zicht op de zaak en zei dat hij deze aktie vooral zag als een bewustmakingsaktie die verder geen verstrekkende gevolgen kan hebben. Hij was wel bereid geen Zuidafrikaans fruit te kopen.

Konklusie van de hele zaak: deze boycotaktie heeft een aantal doelstellingen die in het licht van de situatie in Zuid-Afrika zeker verdedigd kunnen worden, en zij weet een aantal punten van kritiek te doorstaan. Maar of de zwarten uit Zuid-Afrika zelf vruchten van deze aktie zullen plukken, ligt, gezien de reaktie van het publiek, niet erg voor de hand.

Carla Rosseels

LEUVEN LITERAIR — Voor wie het nu nog niet weet: "Leuven Literair" schrijf je in werkelijkheid met één t en niet met twee. De echte Leuven Literair is immers een lokaal literair gebeuren, dat dit jaar doorging op woensdag 1 april. Het betrof hier helemaal geen aprilgrap, maar onze fotograaf van dienst moet daar anders over gedacht hebben. In een vlaag van overmoed trok hij zijn kamera open: "Whites Only", dus, alleen witte foto's. Waarvan hierboven het meest geslaagde exemplaar. (Foto Hendrik Delagrang)

Muurtoerisme

vervolg van p. 1

me is natuurlijk de dag zelf. Woensdagmiddag, terwijl in de Alma's de bezoekers kunst aan de tafel kunnen beoefenen bij het smaken van de plaatselijke kookkunsten van de Alma-koks, is er de blijde intrede van de Vlamsterdammers. Vijf afstammelingen van grote figuren, die deel uitmaakten van de naar het Noorden

gevluchte Zuidnederlandse intellektuelen en kunstenaars ten tijde van de val van Antwerpen (1585), komen van het verre Amsterdam afzakken naar Leuven alwaar zij (J. Van den Vlondel, P.C. Vlooft, G.A. Vledero, W. de Vlijger en Vlamix van Sint Aldegonde) het voorlopig bewind van de nieuwe gemeente Vlamsterdam zullen waarnemen.

MUURTOERISME

Van za 25 april tot vr 1 mei: vier tentoonstellingen

Van zo 26 april tot di 28 april: voorbereidende bewegingen

woensdag 29 april:

12.00u:

Beiaardconcert
Intrede Vlamsterdammers
Alma-graffiti

14.00u:

Leuven vol beelden

17.00u:

Urban Mulkers over zijn
werk in de Grote Aula

19.00u:

Vernissage

20.30u:

Promenade
Place du Tertre

23.00u:

Eindhappening

Om 19.00 uur zullen zij ook de vernissage op het binnenplein van het Pauscollege opluisteren, die een startpunt zal zijn van 'la grande promenade' langs de resultaten van een namiddag lang kladderen en plakken van amateurs en profs. Wie daar zin in heeft, volgt de stoet langs het Muurtoeristische parcours terwijl hij geamuseerd wordt door enkele performers. Wie daar geen zin in heeft, houdt het bij de broeierige omgeving van de Muntstraat, de Ravenstraat en het Hogeschoolpleintje. Voor één keer ligt het Montmartre dan niet in Parijs maar daar in die Vlamsterdamsse steegjes waar de andere Muurtoerist zich kan laten portretteren of karikatueren.

De toerist die door een muur van boeken, kursussen en kopies, al dan niet beschilderd, thuis werd gehouden kan vanaf 19.00 uur het hele gebeuren radiofonisch meemaken dankzij de speciale uitzendingen van Radio Scorpio (FM 106). Rechtstreekse flitsen en flitsende interviews met de kunstenaars wisselen elkaar af en maken het de student mogelijk via een 'wall of sound' zich toch even Muurtoerist te voelen.

Het spreekt vanzelf dat de inmiddels gekreerde broeierigheid zich ontaardt se ingrediënten, die Muurtoerisme naar zijn hoogtepunt moet voeren. De dooi is volop ingetreden in het 's ochtends nog 'besneeuwde' Vlamsterdam en hoe heter, hoe beter lijkt wel het devies van dit feest met goochelaars, fakirs, buikdanseressen, illusionisten en andere kwakzalvers. Profs en amateurs ontmoeten elkaar en de andere Muurtoeristen terwijl het Voorlopig Bewind van Vlamsterdam 's nachts heimelijk de stad verlaat, daarbij het muurtoerisme voor altijd achterlatend.

Jeroen Revalk

Op het adres van Veto worden ook TESISKAFTEN gezet

Die worden tenminste gelezen of: zo leren we titels verzinnen of: krijgen onze zettters eens iets interessants te lezen of: wordt dat masjien ook eens nuttig gebruikt

Posters
Gadgets

POSTERS
WENSKAARTEN
POSTKAARTEN
GESCHENKEN
voor alle omstandigheden

Naamsestraat 53 Leuven

DEMOKRATISERING EN NUMERUS

CLAUSUS

Regeringsmaatregelen van 1985 tot 1987

Omdat geschiedenis belangrijk is

Ninety eight four, ieder van ons heeft er wel eens van gehoord en heeft het boek gelezen en keek misschien met een beetje onzeker gevoel naar dat jaar 1984. Nu was 1984 voor België wel een krisjjaar, maar toch niet met dergelijke hallucinante afmetingen zoals in het boek stonden beschreven. Voor ons kwam 1984 misschien wel twee jaar later, in 1986, onder de vorm van het St.-Annaplan. Hier werden immers ook zware ingrepen uitgevoerd op alle terreinen van het maatschappelijk leven. Nemen wij nu even de sektor van het onderwijs. Akademiejaar '85-'86 was een rampenjaar voor het onderwijs. In dit artikel willen we een historische schets geven van die besparingsmaatregelen in het onderwijs en de reactie van de studenten hierop.

Op 23 november 1985 werd het plan van Hertoginnedal bekend gemaakt via de media. Het waren nog vage richtlijnen maar de tenuer werd snel duidelijk. Iedereen moest inleveren en de non-profit sektor het meest. Voor het universitair onderwijs was er sprake van een indexering van het inschrijvingsgeld, van een blokkering van de sociale toelagen en van "maatregelen die een overbevolking in bepaalde fakulteiten moeten voorkomen". Ten aanzien van het Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit (HOBu) was de algemene teneur: rationaliseren en saneren.

De studentenvertegenwoordigers waren enigszins geschrokken, temeer omdat het plan van Hertoginnedal erg vaag bleef in zijn formuleringen. Overal waar we om informatie gingen, kregen we evenwel vraagtekens als antwoord. Op 11 december dan kwam de Vlaamse Studenten Federatie (VSF) samen om de situatie in de verschillende Vlaamse universiteiten en hogescholen te bekijken. Zij besloten meteen een Nationaal Aktie Komitee (NAK) op te richten en diverse Regionale Aktie Komitees (RAK's) om zo meer studenten op een georganiseerde wijze bij de zaken te betrekken en om meer rechtvaardigheid te kunnen geven aan het ganse gebeuren.

In Leuven gingen een 30-tal studenten op 12 december reeds een bezoek brengen bij regeringskommissaris Schiepers voor meer informatie. Hoewel dit de kontaktpersoon is tussen regering en akademische overheid bleek ook hij niet over meer informatie te beschikken.

Op 17 december gingen een 200-tal studenten de straat op. Zij blokkeerden via een zebraadepanactie het verkeer van de stad en eisten zo de aandacht van de omstanders op de dreigende besparingsmaatregelen inzake onderwijs. Diezelfde dag nog ging er ook in Leuven een eerste vergadering door van het NAK, met studenten uit verschillende universiteiten, waar een voorontwerp tot stand kwam van het Eisenplatform.

Op 19 december '85 organiseerden het FEF (Fédération des Etudiants Francophone) samen met VSF een persconferentie in het IPC om het ongenoegen kenbaar te maken over de besparingsmaatregelen en de onduidelijkheid hieromtrent.

Op de koffie

In de maand januari dan konden we via de kranten vernemen dat er een akkoord artsen-ziektefondsen zou komen op voorwaarde dat de regering ook effectief werk zou maken van de beperking van het aantal studenten geneeskunde. Dhr. Wynen is akkoord de honoraria niet te verhogen indien er minder dokters komen.

Kort daarna — in dezelfde maand nog — worden we uitgenodigd op de koffie bij minister van onderwijs Coens. Hij was immers best bereid te onderhandelen indien we tenminste vertrokken van de fundamentele optie dat er moet bespaard worden. Daar zat natuurlijk het knelpunt. De studenten vertrokken immers vanuit de noodzakelijkheid het onderwijs meer open te stellen, meer toegankelijk te maken en precies bepaalde financiële drempels weg te werken of toch op zijn minst niet te verhogen.

Om zijn betoog kracht bij te zetten, haalde Mr. Coens dan maar cijfermateriaal boven — je zou kunnen

stellen dat hij het onderhoud zeer goed had voorbereid — waaruit moest blijken dat de sociale toelagen de laatste 5 jaar buitensporig veel gestegen zouden zijn. Nu moet je al geen wiskundig brein zijn om te weten dat er hier een rad voor je ogen wordt gedraaid. Iedere student, en zijn ouders, kan aan zijn eigen portemonnee best getuigen dat hij/zij steeds meer geld moet uitgeven voor de universitaire studies. Kijken we daarvoor naar maar de gestegen Almaprijzen en naar de huurprijzen voor een kamer in het Leuvense.

Januari was ook de maand waarbinnen het NAK was gestart met een briefschrijfkampagne naar studenten, scholieren, werklozen en jongerenorganisaties allerhande. Het was een uitnodiging om op 19 februari een uitgebreide discussie te voeren over de regeringsmaatregelen en een definitief Eisenplatform tot stand te brengen. Indien de regering niet wou luisteren naar onze verzuchtingen, dan konden er ook acties gepland worden.

Op 19 februari kwamen er aan de VUB een 300-tal studenten samen van verschillende universiteiten en hogescholen en discussieerden een volle woensdagnamiddag over het plan van Hertoginnedal. Het later gehanteerde Eisenplatform (zie elders in deze katern) was het uiteindelijke resultaat.

Platform

Het Nationaal Aktiekomitee stelt zich toe tot taak:

1. De principes 'recht op onderwijs' en 'demokratisering van het onderwijs' te verdedigen. Daar onder verstaat het Nationaal Aktie Komitee (NAK) het wegwerken van alle financiële, structurele en socio-kulturele drempels, zodat de ondervertegenwoordiging van de lagere sociale klassen aan het hoger onderwijs ongedaan gemaakt kan worden. Zodat het recht op onderwijs een recht is van eenieder en niet enkel van een geprivilegieerde groep. Zodat het recht op onderwijs een recht is en geen gunst.
2. De maatregelen genomen tegen deze jongeren die niet kunnen komen studeren, de jonge schoolverlaters, te verwerpen.
3. De maatregelen ter verlenging van de dienstplicht eveneens te verwerpen.

St. Anna

Ondertussen was het St. Anna-konklaf van start gegaan. Op 1 april (sic) verschenen de eerste volmachtsbepalingen in de kranten. Het waren vooral de sociale zekerheid en de sektor onderwijs die onder de hakbijl hadden gezeten. Wat hier als 'vernieuwend' kan worden genoemd was dat er een interministeriële werkgroep was opgericht die de problematiek van de numerus clausus moest onderzoeken. Verschillende telefoons van studenten zijde om meer informatie hieromtrent leverden weerom niets op. Geheimdoenerij troef dus, of waar zit hier de openbaarheid van bestuur?

Voor iedereen werd het steeds meer duidelijk. In het onderwijs zal niet alleen bespaard worden op bakstenen maar ook op mensen. Er zullen met andere woorden ontslagen vallen. Het VSO en, het Rijksonderwijs worden, afgebouwd, het gratis leerlingvervoer afgeschaft, enz... Er wordt een halve schooloorlog ontkend — ditmaal niet door de katolieken maar door de socialisten die er zelfs op staan ontvangen te worden door de Koning.

Op 29 april gaat er aan het RUCA opnieuw een vergadering van het NAK door. Hier wordt druk voorbereidingswerk geleverd om samen met scholieren, onderwijzend personeel, werklozen en het personeel van de openbare diensten in staking te gaan op 6 mei.

In Leuven staken 10 fakulteitskringen en een 200-tal studenten komen in de namiddag bijeen in de zijbeuk van Alma II voor een meeting met vertegenwoordigers van hogere genoemde groepen.

Op 10 mei verschijnen de besparingsmaatregelen inzake de sociale sektor in het Belgisch Staatsblad. Vijf dagen later echter, op donderdag 15 mei verschijnen in de krant De Morgen echter nieuwe en nog veel drastischer besparingsmaatregelen. In plaats van een indexatie van het inschrijvingsgeld heet dit nu dat het inschrijvingsgeld 'vrij' mag bepaald worden. De sociale toelagen, bestemd voor huisvesting, studententeraats, sociale diensten, medische sektor... worden gehalveerd. En deze toelagen van de sociale sektor zouden in de toekomst aan de globale werkingsomveloppe van de universiteiten worden toegevoegd. Dit betekent dat alle diensten die ressorteren onder de sociale sektor hun autonomie verliezen en rechtstreeks afhankelijk worden van de goodwill en de financiële draagkracht van de universiteiten. Ook de werkingstoelagen van de universiteiten worden geblokkeerd.

Pest of cholera

De VSF schrijft in een persmededeling van 29 mei het volgende: "Door de verhoging van de inschrijvingsgelden en de beperking van de sociale toelagen slaagt de overheid erin de financiële drempels naar de universiteit toe nog te versterken. De universiteiten worden daarbij voor onmogelijke keuzes geplaatst. Binnen een globale financiële enveloppe zullen de universiteiten verplicht worden om de werking op onderwijs- of onderwijsvaksak te beperken, of de sociale sektor af te bouwen, of de inschrijvingsgelden te verhogen ter gedeeltelijke compensatie."

En verder: "De belasting van de universitaire overheden met de genoemde keuzes tussen pest of cholera kan vrij snel aanleiding geven tot een waanzinnige touwtrekkerij tussen academici en sociale sector, tussen academici en studenten, voor de verdeling van de pot. Bovendien zal dit aangevuld worden met een onderlinge concurrentie tussen de universiteiten aangaande het te innen inschrijvingsgeld. De uiteindelijk slachtoffers van dit steekspel zullen zowel studenten en universitair personeel als de universiteit als instelling zijn."

Het VSF stelt hiertegenover: "Onderwijs is een universeel recht dat voor iedereen toegankelijk moet zijn. De Demokratisering van het universitair onderwijs moet, net zoals voor de andere onderwijsnetten (en niet in het minst ook voor de niet-universitaire hogescholen) door de overheid van het land georganiseerd worden. Het zijn de primaire taken van de universiteiten om onderwijs en wetenschappelijk onderzoek te organiseren, en daarbij is het de opdracht van de regering (en dus niet van de universiteiten zelf) om de middelen te verschaffen opdat elke student ongeacht zijn sociale afkomst of financiële mogelijkheden de studie van zijn of haar keuze kan aanvatten en voleindigen."

Zowel de maanden mei als juni

DEMOKRATISERING EN NUMERUS CLAUSUS

Dat er vreemde dingen gebeuren in het hoger onderwijs is u waarschijnlijk niet vreemd. Allerhande hervormingen worden voorgesteld en weer afgevoerd, zodat het wel erg moeilijk wordt de aktualiteit te volgen en te begrijpen. Vandaag krijgt u een extra katern in de maag gesplitst, want Veto zorgt goed voor u en wil het u hierin een stuk makkelijker maken.

Een brok geschiedenis die u kan doorspoelen met ons fotoverhaal over de dit jaar gevoerde acties. En theorie over numerus clausus met de vaudeville van de heren ministers. Zodat het toch nog boeiend wordt, misschien. (DvB)

wordt in de ganse onderwijssektor heftig geprotesteerd. En zoals de studentenvertegenwoordigers voorspeld hadden ontstond er getwist over hoeveel het inschrijvingsgeld nu moest bedragen. Coens vertelde op 28 mei dat het inschrijvingsgeld niet zou verhogen aan de Vlaamse universiteiten. De VIIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad) opperde het idee het inschrijvingsgeld met 30% te ver-

hogen. Rektor Steenhaut van de VUB was daar dan weer tegen gekant. Desalniettemin beslist de VIIR op 1 juli het inschrijvingsgeld op te trekken tot 13.000 fr.

Boycot

Een 30-tal studenten kwamen tijdens de vakantie tweemaal samen voor een vergadering van het NAK en bespraken

Eisenprogramma

1. Maatregelen omtrent onderwijs

- 1.1. Geen verhoging van de inschrijvingsgelden.
- 1.2. Geen vermindering van de sociale toelagen.
- 1.3. Vrije toegang tot het universitair onderwijs: geen maatregelen ter beperking van het aantal studenten zoals numerus clausus, numerus fixus, forfaitaire betoelaging, enz...
- 1.4. Geen 'rationalisering' van het Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit: geen afbraak van het onderwijs.
- 1.5. HOBu-uniëf: gelijk sociaal statuut.
- 1.6. Geen diskriminatie van vreemde studenten.
- 1.7. Indexering van de beurzen met terugwerkende kracht.
- 1.8. Geen blokkering van de werkingstoelagen van de universiteiten.

2. Maatregelen in het kader van de werkloosheid

- 2.1. Volwaardig werk voor iedereen in alle sectoren, geen nep-statuten.
- 2.2. Geen verlaging van de uitkeringen.
- 2.3. Individueel recht op uitkering.

3. Maatregelen rond de dienstplicht

- 3.1. Geen verlenging van de legerdienst en burgerdienst.
- 3.2. Geen afbraak statuut gewetensbezwaarde.
- 3.3. Behoud van het aantal ontheffingen.
- 3.4. Volwaardig statuut voor miliciens en gewetensbezwaarden.
- 3.5. Behoud van de keuzemogelijkheden voor gewetensbezwaarden.

mogelijke aktievormen. Zij opteerden die aan de basis hebben gelegen van dit studententest. Enerzijds zijn er objectieve factoren nl. de ernst van de besparingsmaatregelen zelf en een veranderende tijdsgeest van de studenten die steeds meer en meer genoeg krijgen van het individualisme als oplossing voor de crisis. Omdat dit voor hun geen oplossing biedt. Anderzijds zijn er ook subjectieve factoren geweest die een rol speelden, namelijk het langzaam volgehouden werk aan de basis door de sociaal afgevaardigden en door een kleine groep van progressieven die steeds is blijven vechten voor de demokratisering van het onderwijs. Deze samenloop om omstandigheden en allicht ook het studententest in Parijs hebben gemaakt dat vanaf eind november en de ganse maand december de maat meer dan vol was voor de studenten.

Akademiejaar '85-'86 was een rampenjaar voor het onderwijs. Eerst wou men 13 miljard besparen op onderwijs, enkele maanden later werd dit 22 miljard. En zelfs nu is het einde van de tunnel niet in zicht. Om de simpele reden dat er geen einde is. Zolang de regeringen blijven rond tollen in het concurrentiesysteem — gebaseerd en gericht op het maken van maximale winst — zolang zal er geen geld zijn om op verantwoorde wijze een totaal gedemocratiseerd onderwijsbeleid te voeren. Omdat het geen duidelijke politieke prioriteit is. De studenten zullen er dus zelf voor moeten zorgen — via hun acties en via het uitstippen van een eigen onderwijsbeleid — dat het een politieke prioriteit wordt.

Op de opening van het academiejaar waren er in alle universiteitssteden kleinere acties en opmerkelijk scherpe studentenspeeches.

En in de eerste weken van oktober gingen de sociaal afgevaardigden in Leuven mobiliseren voor de nationale betoging van 16 oktober. In Brussel waren een kleine 4000 betogers. De dag voordien nog, op woensdag 15 oktober, waren zo'n 30.000 leerkrachten door de straten van Brussel getrokken. Kort na de betoging werd op de eerstvolgende vergadering van het NAK beslist opnieuw een staking in het vooruitzicht te stellen... met name op 27 november. En die staking zou de ontsteking betekenen voor een reeks acties in de maand december, maar daarover leest u elders in deze katern. Er zijn allicht verschillende factoren

Gilberte Boeckmans

DEMOKRATISERING EN NUMERUS

CLAUSUS

Numerus Clausus

Hoe? Wat? Wanneer?

Numerus clausus is een regeling waardoor slechts een beperkt aantal studenten aan een universiteit wordt toegelaten, zo zegt ons woordenboek. Daarnaast kan men ook een vestigingswet hebben: hierdoor wordt een aantal afgestudeerden verboden hun beroep uit te oefenen (het gewraakte voorbeeld: de apothekers). Om maar te zwijgen van een numerus fixus, slechts een vast aantal dat mag beginnen.

Wie haalt het in zijn hoofd om dergelijke studentonvriendelijke maatregelen te lanceren? De geboorte van dit idee situeert zich in geneeskunde. Sinds jaar en dag vragen de artsensyndikaten, met op kop dat van dr. Wynen, een beperking van het studentenaanbod, om zo heerser te blijven over de gezondheidsmarkt. Logisch voor een syndikaat. Maar men meet zich veel te als men de gezondheid van velen in gevaar brengt door de terugbetaling van een aantal prestaties op de helling te zetten of te gooien met foutieve getallen. Erg wordt het pas als men spreekt over de slaagpercentages in de eerste kandidatuur geneeskunde. Zo werd er recent nog uitgehaald tegen het LUC met een piek van 69,7% geslaagd. Stank voor dank voor een universiteit waar men veel spendeert aan pedagogische kwaliteit en daar nog in slaagt ook.

Hoe dan ook, numerus clausus doorvoeren voor geneeskunde alleen bleek hoe langer hoe moeilijker, temeer daar iedereen met te sterke argumenten aan kwam draven. Liever dan de vingers te verbranden, heeft men nu een ontwerp klaarliggen voor een numerus clausus aan de hele universiteit waarmee ook Wynen gestus kan worden.

Welke vormen kan men nu doorvoeren?

Via een vestigingswet kan men de uitoefening van het beroep verbieden. Vooral voor de vrije beroepen is dit

duidelijk. Ook kan men verbieden een post-universitaire opleiding te volgen. En hier knelt het schoentje, want in het ontwerp op de academische graden bestaat er een sterk uitgebreide derde cyclus en een bijkomende aggregatieopleiding. Door de toegang te bemoeilijken kan men in deze richtingen dus ernstig snoeien. Korporatistische overwegingen spelen hier een doorslaggevend rol.

Kritieken op de vestigingswet zijn duidelijk: het experiment — op typisch Belgische leest geschoeid — van de apothekers liep faliekant af. Zo slaat de wet enkel op apotheken in plaats van de apothekers. Anderzijds blijkt zeer duidelijk dat enkel de kapitaalcrachtige studenten zich een toegang tot het beroepsleven kunnen kopen. Weer een stap in de richting van een elite-universiteit.

En zo we de overheid goed genoeg kennen, is dit een vorm van numerus clausus die onafhankelijk van mogelijke andere vormen kan ingevoerd worden. Een goed voorbeeld is de aggregatie, waar de redenering zou kunnen zijn dat de noden het aantal studenten bepaalt. Vrijheid van studiekeuze wordt zo met de voeten getreden. En was dat niet iets dat iedereen hoog in zijn banier voerde? Of moeten bepaalde beroepen extra beschermd worden tegen werkloosheid ten nadele van andere. Is naar de universiteit gaan een faciliteit die nog eens extra moet bevoordeeld worden met werk?

Een eerste voorgestelde vorm is gebaseerd op de eindresultaten van het secundair onderwijs. De beste studenten worden toegelaten tot de universiteit. Dit is echter onuitvoerbaar, omdat de resultaten van de secundaire scholen niet genormaliseerd zijn, zodat bepaalde scholen ernstig bevoordeeld zijn.

Vandaar het tweede voorstel: een nationaal examen. Dit lost echter de benadeling van de studenten uit de andere scholen niet op, integendeel. Dergelijke vorm is veeleer een stap in de richting van een elite-universiteit. Zo er slechts een beperkt aantal scholen een ticket voor de universiteit aflevert, zullen deze wederom uit vooral financieel krachtige milieus recruterend waarvan een aantal ouders zelf universitaire studies volbrachten. Hoogbegaafden uit lagere sociale klassen vallen terug uit de boot. Democrativering van het onderwijs op zijn retour. Maar ook omwille van de bestaande politieke verzuiling is een dergelijk systeem moeilijk realiseerbaar.

Dan maar over naar toelatingsexamens. Deze bestaan al voor de burgerlijke ingenieurs. Maar de filosofie hierachter is geen negatieve of beperkende maar een positieve: men mag een onbepakt aantal malen deelnemen. Daarbij komt nog dat voor deze studies er vast omlijnde criteria zijn, zoals een basiskennis van wiskunde. Enkel voor de exakte wetenschappen zien men een dergelijk systeem zitten. Hoe men een toelatingsproef voor de humane wetenschappen moet doorvoeren is niet duidelijk. Een ander bezwaar is juist het eenmalige karakter waardoor pech en slecht voorbereid zijn doorwegen in het resultaat. Waarmee de ongelijke sekundaire scholen weer om het hoekje komen kijken.

Loting, zoals in Nederland of Duitsland, als toelatingsnorm is onaanvaardbaar, zeker gezien de mogelijkheden van Belgische achterpoortjes.

De beperking tijdens de studies is de

vorm welke het meest in het nieuws is. Naar aanleiding van de eerste kandidatuur geneeskunde wil men een polyvalente kandidatuur inrichten met een examen na het eerste jaar, waarna er beslist wordt wat en of je al dan niet mag verder studeren. Er duikt al dadelijk een probleem op: welk is de predictieve waarde van een dergelijke kandidatuur? Is het slagen in een dergelijk systeem noodzakelijkerwijze een zekerheid op een diploma? Met andere woorden, wat moet de inhoud van zo'n kandidatuur zijn?

Waar men binnen de exakte wetenschappen eventueel nog naar een consensus kan streven, lijkt dit niet mogelijk voor humane wetenschappen. Men probeert echter wel de universiteiten te lijmen voor dit systeem via een creditpuntenstelsel en een forfaitaire betoelaging. Maar van dit laatste werd reeds aangetoond (Veto nr 14) dat het geen besparing inhoudt, maar integendeel een meeruitgave van 60000 fr per student. En ook hier moet een nationaal examen doorgevoerd worden, waarbij de lat tussen de verschillende universiteiten gelijk moet gelegd worden. Anders wordt het probleem van de ongelijke sekundaire scholen verschoven naar de ongelijke universiteiten. De kost van dat examen moet dan ook in rekening worden gebracht. Voor geneeskunde is er dan nog de wrange naamzaak van een numerus fixus na een numerus clausus, want niet iedereen die door het nationaal examen is, mag daarom ook aan de tweede kandidatuur beginnen.

Een andere mogelijkheid is een beperking van het bisrecht. In de wet op de academische graden is deze mogelijkheid ingeschreven. Men mag tijdens de eerste twee kandidaturen slechts éénmaal bissen en tijdens de tweede cyclus mag men maximaal de dubbele studieuur van die cyclus studeren. Hoedev mensens trefte deze regeling? Volgens A. Bonte van de RUG trefte dit van de beginnende studenten maximaal 5,7%. Dit is van

de studenten die daadwerkelijk afstuderen maximaal 11,5%. Dit zijn de studenten die 2 of meer jaar achter zitten, waarin dus diegenen zitten die éénmaal bissen tijdens de kandidaturen en minimum éénmaal tijdens de tweede cyclus. Als besparingsmaatregel is dit dus naast de kwestie. Daarnaast wordt er met deze regeling geen rekening gehouden met de redenen en de omstandigheden waarom men moet bissen, of met de stress die dit kan meebrengen voor iemand die reeds éénmaal biste. Daarbij laat ze wederom de lat ongelijk liggen: aan de feitelijke ongelijkheid van de sekundaire scholen en aan de aanpassing van het universitaire onderwijs wordt niets gedaan. Daar iedereen deze ongelijkheid onderkent, loopt men blijkaar met zijn hoofd in de grond, of moeten er andere belangen meespelen waardoor principes gemakkelijker opzij kunnen geschoven worden.

Besluit

Numerus clausus lijkt alweer een aanzet tot een elite-universiteit, waarbij de scheiding tussen universitaire en niet-universitaire gebeurt op andere gronden dan begaafdheid. Als besparing is het een misleken: het betekent daarentegen een meeruitgave. Als beperking van het aantal studenten slaan de voorstellen de bal mis: maximaal 5,7% van de beginnende studenten vallen uit de boot bij de nieuwe wet op de academische graden. Als hervorming van de studies in België bestendigt het een bestaande ongelijkheid welke reeds bestaat vanaf het eerste studiejaar en duidelijk tot uiting komt in de sekundaire scholen en in de slaagkans van financieel minder gegoeden. In plaats van een degelijke onderwijsvorming verschuift men zich blijkaar achter tal van lapmiddelen. Waaruit weer eens mag blijken dat de definitie van I. De Lannoo wel mooie theorie is, maar nauwelijks de politiek kan inspireren.

Wim Haenen
Dirk Van Boxem

De bouwsector gestimuleerd
Opbouw en afbraak

Demokratisering van het onderwijs is in dit land een veelbeleden principe. De vrijheidsgedachte van het liberalisme, het socialistische streven naar gelijkheid en het christen-democratische personalisme impliceren alle drie het principe waarbij het menselijk individu de volle kans krijgt zich te ontplooiën.

Volgens Ivan De Lannoo, prof. sociologie aan de KUL, duidt *demokratisering van het onderwijs* op een "maatschappelijk systeem waarin aan elk individu de mogelijkheid wordt gegeven de hoogste graad van algemene cultuur en beroepsbekwaamheid te verwerven. Wanneer men stelt dat het universitair onderwijs de hoogste vorm van cultuur en kennis vertegenwoordigt, dan kan een gedemocratiseerd universitair onderwijs als volgt worden omschreven: de onderwijsvorm die al de intelligente personen moeten kunnen volgen zonder dat er rekening mag gehouden worden met een ander criterium dan het intellect." Konkreet wordt dit vertaald in een drievoudig streven naar gelijkheid. Voor de studies door het wegwerken van drempels, vooral van financiële

aard, maar ook bijvoorbeeld numerus clausus, tijdens de studies door voldoende opvang en begeleiding, en vna bij de validering van het behaalde diploma. Kinderen uit lagere klassen hebben hierbij sowieso al een achterstand, te wijten aan hun milieu. Als arbeider ben je immers al snel geëquipeerd je kinderen naar het technisch onderwijs te sturen, "waar ze tenminste een fatsoenlijke stiel leren". Een kans op hoger onderwijs hebben ze dan uiteraard nog nauwelijks.

Ruwbouw

Het idee van onderwijsdemokratisering ontstaat in België begin jaren vijftig, wanneer Europa net het puin van de tweede wereldoorlog heeft geruimd. Het totalitaire nazisme en fascisme had diepe sporen nagelaten, en als reactie wordt de nieuwe maatschappij veel opener. In dit socio-psychologisch klimaat wordt de slogan "recht op onderwijs" populair. Onderwijs is immers kennis en zo zou de mens actiever kunnen deelnemen aan een rechtvaardiger wereld. Tijdschriftartikels, studiedagen en zelfs verkiezingsprogramma's staan in het teken van deze demokratisering. Maar vooral heeft België ook economisch nood aan meer hooggeschoolden. De industrie holt immers naar haar absoluut hoogtepunt van de jaren zestig.

De eerste studenten uit de lagere klassen belandden rond 1955 aan de universiteiten. Dit is een lange termijngevolg van de invoering van de leerplicht in 1914. Daar zijn twee generaties overheen gegaan. In een omgeving waar nog steeds prinsstudenten de toon aangeven, werken zij zelf om hun studies te betalen. Om hun situatie te verbeteren worden er door de wetgever een aantal initiatieven genomen. Het Nationaal Studiefonds dat de studieburzen uitkeert, wordt in 1954 opgericht, de fiscaliteit wordt

aangepast en het aantal universiteiten wordt uitgebreid, zodat niet alleen de verplaatsingskosten verminderen, maar ook de psychologische drempel wordt verlaagd. De wet van 1960 stelt de sociale sektor aan de universiteiten verplicht. Ook de Leuvense studenten zelf zitten niet stil, want in die periode groeien uit studenteninitiatief Acco en Alma.

Het aandeel van de arbeidersgroep in de studentenbevolking verdubbelt dan ook snel. Ook het aantal meisjes dat aan de universiteiten belandt, neemt snel toe. In het geheel profiteren vooral de lagere middenklassen van deze demokratiseringsimpulsen.

Afbraak

Maar helaas, het goud van de jaren zestig blijkt niet van een eeuwig levende kip te komen. De universiteiten barsten uit hun voegen en kunnen de blijvende groei niet meer opvangen. Door de economische crisis doemt sinds 1973 het spook van de academische werkloosheid op. Dit economisch overaanbod vormt de definitieve aanzet tot een stille afbraak van de pas gevormde ruwbouw. In 1971 al wordt het inschrijvingsgeld ingevoerd, en meteen ook geïndexeerd. Dat laatste gebeurt echter in de praktijk niet, tot in 1978 het inschrijvingsgeld plots wordt opgetrokken tot 10000 fr, ondanks hevige studentenprotest.

Nadien geraakt alles steeds meer in een stroomversnelling. In 1980 wordt de aanwezigheid van vreemde studenten beperkt. De berekening van de subsidies voor de sociale sector wordt in 1981 herzien, wat neerkomt op een vermindering met 16%, zonder dat we St.-Anna meerekenen. Het verschil tussen de reële studiestok en de studieburzen wordt steeds groter, ondanks de verhoging met 10% net voor de verkiezingen van 1985. Pas dit academiejaar zou er sprake zijn van een indexering, maar dan wel zonder inhaalbeweging. Het aantal studenten uit de lagere sociale klassen wordt dan ook sinds 1970 steeds kleiner. Meer en meer studenten zoeken een bijkomende job. Een sociale sektor die wettelijk moet gesubsidieerd worden

door de Staat, moet meer en meer teren op eigen inkomsten (zoals de verhoging van het inschrijvingsgeld).

De nieuwe wet op de academische graden laat een nieuw inspel op de industrie vermoeden. Meer specialisatie, maar wel minder studenten. Men lijkt niet meer de opleiding te willen betalen van mensen die achteraf geen job kunnen vinden. Wat die studenten daar zelf van vinden (ieder heeft toch het recht het onderwijs van zijn keuze te volgen, nietwaar) wordt niet gevraagd. Onze politici lijken bij dit alles wel de levende voorbeelden van Marx' theorie over onderbouw en

bovenbouw. Of anders gezegd: onderwijs wordt onderworpen aan de economische wet van vraag en aanbod.

Pikant detail aan dit alles is wel dat de meeste van de huidige machthebbers hun jonge jaren hebben doorgebracht in de zekerheid van de bloeiende jaren vijftig en zestig. Zij geven dan ook ruiterlijk toe dat ze zonder de demokratisering van het onderwijs nooit hadden gestaan waar ze nu staan. Demokratisering toch niet altijd zo ideaal?

Guy Van Gyes

Het woordenboek

Wet van '60: Wet die de oprichting en de uitbouw van de sociale sektor aan de universiteiten regelt en de daarmee gelijk gestelde inrichtingen regelt. De financiering ervan neemt de staat voor haar rekening.

Sociale sektor: Sektor die bijdraagt tot het welzijn van de student. Zowel financieel als op andere wijzen. Omvat Alma's, peda's, huisvestingsdienst, sociale dienst, medisch-psychologische dienst, jobdienst, studieadvies en de studententorganisaties.

RvS: Raad voor Studentenvoorzieningen. Universitair orgaan dat instaat voor de coördinatie van alle diensten die voor de student opgericht zijn (sociale sektor). De studenten hebben er zes afgevaardigden, gekozen in Sociale Raad. Daarnaast zijn er ook nog zes profren en zes personeelsleden.

Akademische Raad: Orgaan dat alles te zeggen heeft over onderwijs en onderzoek aan deze universiteit. Naast de rektor en de dekanen vinden we hier ook vier vertegenwoordigers van het wetenschappelijk personeel en vier studenten, gekozen in Kringraad.

Pamflet: Te lezen.

Numerus clausus: Vorm van beperking van het aantal studenten.

Numerus Fixus: Numerus clausus

waarbij op voorhand het aantal studenten dat mag beginnen of verder studeren, is vastgelegd. Numerus clausus louter gebaseerd op aantallen dus.

VIIR: Vlaamse Interuniversitaire Raad. Overkoepelende vergadering van alle Vlaamse rektoren. Adviseerend.

Wet op de Academische Graden: Wet (nu nog wetsontwerp) ter hervorming van de diploma's uitgereikt door de universiteiten. Is zeer verregaand in zijn hervormingen.

Forfaitaire betoelaging: Geld van de staat voor de universiteit. Deze vorm van betoelaging is niet afhankelijk van het aantal studenten. Moet ook nog ingevoerd worden.

Volmacht: 1) Overeenkomst waarbij het parlement de regering de mogelijkheid geeft om eigenmachtig wetten door te voeren. 2) Zijn wij de dupe van.

Dillemans: 'Roger'.

Rogiers: Adjunkt kabinetshof van Martens.

Martens: VI.

Coens: Dani²¹. Minister van 'onderwijs'.

Adams: Voorzitter van de VIIR.

Wim Haenen

Advertentie

CAPTAIN COPY

NAAMSESTRAAT 113-115
3000 LEUVEN
Tel. 016/23.61.60

DEMOKRATISERING EN NUMERUS

CLAUSUS

Standpunten inzake numerus clausus

De vragende partij in de numerus clausus-kwestie is het artsensyndicaat van Dr. Wynen. Logisch, daarvoor is het een syndicaat. Niet de vorm waarin maar de snelheid waarmee een numerus clausus doorgevoerd wordt is voor hem doorslaggevend. Zoethouder is dat hij beweert dat die maatregel noodzakelijk is om de kwaliteit van de gezondheidszorg te vrijwaren. Om een numerus clausus te bereiken is hij zelfs bereid de regering via een aantal wegen het mes op de keel te zetten. De wet op de academische graden is volgens hem wel een stap "in de goede richting" maar gaat nog niet ver genoeg.

De studenten staan radikaal tegenover dit syndicaat. Om principiële redenen wordt een numerus clausus verworpen. De studenten geneeskunde hebben dit standpunt hard gemaakt via een Vlaamse enquête, waaruit blijkt dat 62,44% van de studenten tegen deze beperkende maatregel gekant is. Ze zien meer heil in het invoeren van hervormingen in de gezondheidsstructuur. Loko, de studentenoverkoepeling, werkte in dit verband de principiële redenen verder uit. Tenslotte is een numerus clausus een beslissing die indruist tegen de democratisering van het onderwijs. Zo tast deze studentenbeperking sterk de vrijheid van studiekeuze aan. Motivatie van studenten moet hier inderdaad primere boven

deze van de belangengroepen. Maar deze maatregel brengt tevens een achteruitstelling mee van de lagere socio-professionele klassen. Slaagpercentages blijken namelijk (volgens prof. Lammerlijn) gerelateerd te zijn aan de sociale herkomst zodat een maatregel als de wet op de academische graden vooral deze groepen treft. Ten derde stelt Loko dat een numerus clausus geen praktische oplossing biedt. De reden, namelijk werkloosheid, wordt hooguit verschoven naar andere beroepen waar dergelijke maatregel nog niet bestaat. Waardoor de werkloosheid zeker niet daalt... Tenslotte moet de negatieve reclame voor bepaalde studierichtingen op zich al als een strikt beperkende maatregel gezien worden.

De wet op de academische graden zelf wordt omwille van 3 redenen verworpen. Ze devalueert de eerste en de tweede cyclus ten voordele van de uitbouw van een derde cyclus (waar niet iedereen zal van kunnen genieten), ze kleedt een numerus clausus — welke principieel moet vermeden worden — in in een meer aanvaardbaar kleed en wat betreft de samenstelling van de Hoge Raad is de wet zeer onduidelijk. Open deur voor willekeur?

Steekspel

De academische overheid zelf is verdeeld. De dekanen van de fakulteiten geneeskunde eisen een numerus clausus (maar enkel zo ze forfaitair gefinancierd worden!). Dit in tegenstelling tot hun kollega's uit de wetenschappen die een polyvalente kandidatuur met daarna een numerus clausus een afroming vinden van hun fakulteit. Ze stellen ook dat één beroep overbeschermen ten nadele van andere

een kwalijke zaak is. Rektor Dillemans vindt dat de principiële toegang tot de universiteit moet gewaarborgd blijven voor alle richtingen zo de studenten "geschikt en gemotiveerd" zijn. Misschien een aanzet tot strengere kwalitatieve selectiekriteria? Maar ook de VUR is principieel gekant tegen een numerus clausus. De studies moeten vrij zijn voor iedereen. Daarbij komen praktische redenen, zoals een achteruitstelling van de Vlaamse universiteiten ten opzichte van de Franstalige en de overbescherming van één groep via foutieve informatie. Bovendien wil de academische overheid over strikt academische kwesties zelf beslissen.

Het standpunt van de overheid bepalen is zeer moeilijk. Enkele recente gegevens. In de grote vakantie besliste ze dat de studenten geneeskunde niet mochten bissen tijdens de eerste kandidatuur. Hiertegen kwam zoveel protest dat de maatregel werd afgevoerd. Tijdens een geheime bijeenkomst — zo onthulde De Standaard — kwamen Gol, Coens, Dameaux en Dehaene op 22/12/86 overeen om een numerus clausus in te voeren en op 23/12 stond in de notulen van de ministerraad dat de regering de nodige wettelijke schikkingen zou treffen om de toename van het aantal zorgverstrekkers te beheersen. Ondertussen was er onder leiding van de adjunct-kabinetchef van Martens, Rogiers, een voorstel geformuleerd om via de volmachten een andere financiering van de fakulteiten geneeskunde door te voeren met daaraan gekoppeld een numerus clausus na-eerste kan (om zo te kunnen argumenteren dat het een besparing zou zijn). Weerwoord van Kamervoorzitter Defraigne over de onwettelijkheid van dit alles: dergelijke voorstellen moeten via het parlement. Gevolg was een steekspel waar slechts een eind aan kwam na het op tafel leggen van de wet op de academische graden. Voorlopig is ook deze afgevoerd, maar tot wanneer is niet duidelijk.

Peter Breugelmas

DONDERDAG 27 november 1986. Het prille begin: een zestigtal studenten trekken in de richting van de hallen om een actie te beginnen die de geschiedenis zal ingaan als "de bezetting van het rektorat". (Foto Carl Govaerts)

NA DE OPHEFFING van de bezetting werd er een volksfeest gehouden op de Naamsestraat. De leden van de folkloristische beweging verwijderden alle feestvierders zonder traditionele klederdracht en voerden de hardnekkigsten weg in speciale ceremoniewagens. (Foto Carl Govaerts)

DE NIET OPGEPAKTE STUDENTEN lieten zich niet afschrikken en hielden — na een ommeetje in de richting van de rijkswachtkazerne en naar het station — in Alma II een volksvergadering om de toekomst te plannen.

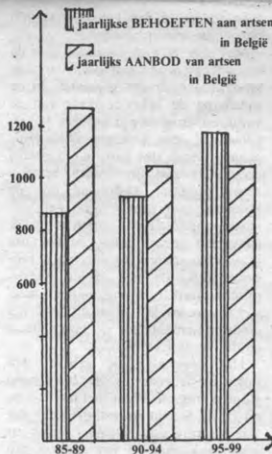
DONDERDAG 4 december 1986. NFK staakte niet, 15 andere kringen wel, en wel drie dagen lang. Animatie aan de piketten, alternatieve lessen en een fakulteitenstaaktocht fleurden het geheel op. Maandag 1 december was er al een verrassend grote betoging geweest van ongeveer 1500 studenten. (Foto Carl Govaerts)

Naar een tekort aan artsen?

Vanuit de voorstanders van een numerus clausus in geneeskunde wordt gewezen op de enorme stijging van het aantal artsen in ons land. Hierbij zwaait men zeer vaak met het cijfer van het aantal artsen in relatie tot de bevolking dat het afschrikwekkende getal van 1 arts op 329 inwoners zou bereikt hebben. Hierbij rekent men dan wel alle artsen zonder klinische praktijk, alle artsen boven 65 jaar en ook alle geneesheren-specialisten in

opleiding. In totaal meer dan 500 op 30.000 artsen. Deze niet meegerekend komt men al op 1 arts per 420 inwoners. Dit maar om aan te duiden hoe onzorgvuldig men met allerlei cijfers omgaat.

Een poging om een meer zorgvuldige kijk te bieden op de behoeften en het aanbod aan artsen van 1985 tot 2005, werd onlangs ondernomen door het onderzoeksteam van prof. Deliege aan de UCL. In het onderzoek ging men

enerzijds uit van de behoeften aan artsen bepaald door de socio-demografische evolutie van de bevolking (onder andere veroudering van de bevolking en verandering van de behoeften aan verzorging) en de vervangingsbehoefte aan artsen (door overlijden of opruistelling). Anderzijds ging men uit van het aanbod aan artsen zoals dit bepaald wordt door het aantal toekomstig afgestudeerden (inschrijvingen, slaagpercentages) en het percentage afgestudeerden dat geen klinische praktijk start maar elders werk vindt (7-10%). In de tabel ziet u het resultaat: tegen het jaar 2000 zou er een tekort aan artsen kunnen optreden. De onderzoekers hielden ook nog rekening met een hogere of lagere stijging van de behoeften en met een snellere daling van het aanbod, maar dit is hier niet weergegeven. Voor wie meer geïnteresseerd is: Deliege, D., *Offres et besoins en medecins par region 1985-2005*, SESA, Bruxelles, 1987. Je kan het boek komen inkijken op Sociale Raad waar trouwens nog heel wat meer materiaal rond numerus clausus ligt.

Peter Breugelmas

THESIS-werk

méer dan
HERSENEN-werk!

acco

KOPIEERT eindwerken

als GEDRUKT

én SNEL

én VERZORGD tot in de

acco

kopiedienst

vesaliusstraat 13 leuven
016/23.35.20 - 22.12.49

Advertentie

DEMOKRATISERING EN NUMERUS CLAUSUS

MAANDAG 8 december 1986. Een nieuwe maandag, een nieuwe betoging, ditmaal naar aanleiding van de Akademische Raad. Ongeveer 3000 man (de overwinning van de Franse studenten diezelfde dag zal daar ook niet vreemd aan geweest zijn) trok via de ring (hier nog op de Bondgenotenlaan) naar de Faculty Club, waar een indrukwekkend rijkswachtkordon stond opgesteld. Toen de nota van de Akademische Raad bekend raakte werd er prompt gereageerd: de centrale bibliotheek werd bezet. Deze actie mislukte jammerlijk door de slechte afspraken en een onverzettelijke houding van de academische overheid die er bij monde van Masschelein mee dreigde de bib te laten ontruimen door de rijkswacht. De studenten verlieten daarop vrijwillig de boekenzaal (zij waren blijkbaar meer begaan met het patrimonium van de universiteit) en toen de rijkswacht eraan kwam ook de rest van het gebouw. Een zovlechte nacht volgde... (Foto Carl Govaerts)

11 DECEMBER 1986. Om de rektor toch de kans te geven zijn woorden in daden om te zetten, stuurden de studenten hem een brief met een aantal eisen. Zijn antwoord ("njet") werd meegedeeld tijdens een fakkeltocht. De voorspelde harde (re)actie bleef niet uit: 2 bezettingen (L&W en het Psychologisch Instituut), 180 arrestaties en nog veel meer rijkswacht met wapenstokken, waterkanonnen én traangas. De heetste Leuvense nacht sinds jaren. De volgende dag volgt ook nog de kettingreactie richting Heverlee. (Foto Peter Vermeiren)

16 JANUARI 1987: inpakken en wegwezen.

(Foto Carl Govaerts)

De Wet op de Akademische Graden Omdat het niet altijd saai moet zijn

We hebben het altijd al geweten, maar nu kunnen we er vrij zeker van zijn: het ministerschap is een uiterst moeilijke job. Een boeiende ook wel, want de inventiviteit waarmee de heren ministers van onderwijs de laatste maanden hebben uitgepakt, grenst werkelijk aan het ongelooflijke. Ze zijn er namelijk in geslaagd om in een tijdspanne van drie maanden uit het niets een voorontwerp tot wijziging van de Wet op de Akademische Graden te toveren, dat vervolgens bij te schaven, te wijzigen, af te voeren en weer op te rakelen, om het uiteindelijk dan toch op de vuilnishoop te doen belanden. Met achterlating, dat wel, van een paar miezerige wijzigingen, als koffievlekken op een voor het overige proper tafelkleed. Nu hebben wij persoonlijk weinig bezwaar tegen het afvoeren van als slecht bekend staande wetsontwerpen, maar we kunnen er niet goed tegen als dat gebeurt na een maandenlang dierend spelletje van geheimhouding en paniekgezaai. Mocht de lezer zich niet meer zo goed herinneren waarover het gaat, dan frissen we toch even zijn geheugen wat op.

Op de ministerraad van 23 december 1986 beslist de regering om "voor 31 maart 1987 bij bijzondere-machtenbesluit de noodzakelijke wettelijke schikkingen (te) nemen om de toename van het aantal geneesheren te beheersen. (...) In dit perspectief zal de regering bij het Parlement een ontwerp van wet indienen op de toekenning van de Akademische Graden, teneinde deze hervorming mogelijk te maken. (...) De werkgroep-Rogiers (adjunktkabinetschef van premier Martens) wordt belast met het onderzoek van het voorontwerp van wet op de toekenning van de Akademische Graden, met het oog op de inschrijving ervan op de agenda van de ministerraad vóór het einde van de maand januari 1987. De werkgroep wordt eveneens belast met het ontwerp van bijzondere-machtenbesluit."

Met deze taakomschrijving zien de heren Rogiers en Co zichzelf voor een loodzware opdracht geplaatst. In de weken na de bekendmaking van de besluiten verkondigen immers Jan en alleman (Coens, Dehaene, Dillemans, Neyts...) tegen elke vorm van numerus clausus te zijn. Bovendien beweert kamervoorzitter Defraigne dat de kwestie onder geen beding per volmachtenbesluit kan worden geregeld, aangezien deze enkel budgettaire kwesties betreffen (en dan nog). Tenslotte blijkt de Wet op de Akademische Graden een erg oude en taai wet te zijn, vol lastige angelgjes als het creditpuntenstelsel, de Hoge Raad en de Derde Cyklus.

Het onvermijdelijke gebeurt dan ook: in februari is de werkgroep Rogiers nog niet klaar met haar werk, en in de Senaat bevestigt Coens dat "de regering nog helemaal niet heeft uitgemaakt hoe ze het aanbod van artsen zal afremmen." De mogelijkheden zijn dan ook legio: ingangsexamens, bekwaamheidsproeven na de eerste kandidatuur, loterij enz.

Wel schijnt ondertussen vast te staan dat de hervorming in twee fasen zal verlopen: een normale wetswijziging langs de parlementaire weg (o.a. om Defraignes protest in de kiem te smoren), en een bijzondere machtenbesluit om de financiering van de universiteiten te regelen. Van forfaitaire betoelaging wordt op dat moment nog niet echt gesproken, maar het gaat er in ieder geval toch op lijken.

Federalisering

Op dat moment gaat de viir plotseling zwaar in de aanval. De nakende numerus clausus zou niet alleen een ondemokratische maatregel zijn, hij is bovenal anti-Vlaams. Van enig overaanbod aan artsen is volgens de viir immers enkel in Wallonië sprake, en dus is het onzinnig om aan beide gemeenschappen een gelijkaardige beperkingsmaatregel op te leggen. De toestand wordt er niet duidelijker op als plotseling de Waalse onderwijsminister Dameaux in ongenade valt en de plaats moet ruimen voor Diquesne. Bij de publieke opinie

termijn te kunnen uitwerken. Geen haalbare kaart, zo blijkt achteraf, want binnen de regering raakt men het over het financieringsmechanisme niet eens, zodat het wetsontwerp niet meer zo de moeite loont om door het parlement te jagen. Althans niet zoals het nu voorligt. En dus wordt de hakbijl nog maar eens bovengedaald, wordt er opnieuw gewikt en gewogen, en op de allerlaatste bijzondere machtsdag (ja, de regering moet toch iets doen teneinde Wynen te sussen) komt men op de proppen met het ultieme, definitieve voorstel. Een weinig spektakulair geval, want niet alleen blijkt er van een wetswijziging op de Akademische Graden geen sprake meer, ook de maatregel waarom het allemaal was begonnen, wordt uitgesteld tot het akademiejaar 1989-90.

Vanaf dat jaar zullen rektoren aan studenten geneskunde en tandheelkunde, die over een periode van drie akademiejaren er niet in slagen om de eerste twee kandidaturen met vrucht te beëindigen, de verdere inschrijving in de bewuste fakulteit kunnen weigeren. Hierover moeten de rektoren dan wel per gemeenschap overleg plegen, wat betekent dat de 'zachte numerus clausus' per gemeenschap zal gerealiseerd worden. "Een nieuw deel van het onderwijsbeleid in ons land is op die manier feitelijk gefederaliseerd geworden," aldus een triomfantelijke Coens op de persconferentie na de bekendmaking van de regeling. Om het inkomensverlies voor de universiteiten te compenseren, zal de regering vanaf 1990 nieuwe financieringsmodaliteiten vaststellen. Zo is iedereen tevreden: de regering omdat ze nu eindelijk van de hele beperkingskwestie verlost is, de pedagogen omdat er geen overhaaste wijziging op de Wet op de Akademische Graden is doorgevoerd, de universiteiten omdat zij in geen geval financiële schade zullen lijden, de artsensyndikaten omdat zij een numerus clausus voor Wallonië als voldoende beschouwen, en de Vlamingen omdat zij via de voorgestelde regeling hopen om weer iets van hun financiële achterstelling ongedaan te maken.

Alleen de studenten voelen zich met de hele gang van zaken weinig opgezet. Maar wanneer zijn, die eigenlijk überhaupt ooit kontent?

Rudy Lanssens

16 DECEMBER 1986. Meer dan 15000 jongeren bezetten de Boulevards van Brussel. Het onmiskenbare hoogtepunt.

Leuven Litterair

Vindt u het belangrijk dat u betaald wordt? En u?

Er was eens... Leuven literair. In de nadagen van Maart, in plaats van net over de zomer; onder de bescherming van een grote tent, en dus jammer genoeg niet langer op de zalige trappen van het Pauskollege. Een grote voorstelling, van grote dichters, voor een groot publiek. U ziet meteen waar de accenten lagen in deze (weer eens) vrij grijze en nogal overbodige bedoening zonder hoogtepunten. Nochtans zag de affiche er niet mis uit. De Coninck, Kopland, Claus: ze schrijven voorwaar prachtige verzen. Voorgelezen aan een rumoerige, rokerige, al te volle tent, hielden we er echter niet de minste rilling aan over.

Toch zal u ons niet horen klagen. Wij bevonden ons immers in een bevoorrechte positie, dat wil zeggen: wij lieten al dat gelul vooraan niet aan onze kouwde kleren komen. Even weggerukt van het getob achter de schrijfmachine, waren we er immers door uw lijfblad op uitgestuurd om met "één en ander" eens een babbel-tje te gaan slaan. En dat lieten we ons geen twee keer zeggen. Backstage is immers *the place to be*, en het werden vier verhelderende gesprekken, al moeten we tot onze schaamte bekennen dat we de attractie van de dag, naar onze smaak althans, niet te pakken kregen.

Johan Joos, een schichtig mannetje met een parka en een muts, als een golem weg en weer spokend achter de coulissen, nu eens links, dan weer rechts boven water komend; veel te grote bange ogen in een bleke kop. Maar wat een energie, wat een enthousiasme. Met hets gebul en veel heisa maakte hij ons die zondagmiddag onherroepelijk wakker, en we zijn er nog steeds blij om. "Hiop, hiop, hiop over de regen", riep hij, toen het op de tent begon te roffelen. "Omdat het regent (pauze) enkele liefdesgedichten." Onvergetelijk.

Paaltjens-achtig

Minder onvergetelijk, maar als liedjeszanger evengoed als Joos beter geschikt voor een publiek optreden dan de meeste andere dichters, was Hans Dorrestijn, die het met zijn Piet Paaltjens-achtige liedjes nogal eens moeilijk heeft om als volgewezen dichter erkend te worden. Zelfs presenterator Jan Hautekiet zat met dat vooroordeel geplagd, toen hij bij zijn eerste vraag al insinuerde dat Dorrestijn eigenlijk een dichter voor kinderen was. Dorrestijn wees dat resoluut van de hand, maar, hop, daar was de tweede vraag al weer in hetzelfde bedje ziek. Van ons kreeg Dorrestijn een tomatensapje.

Veto: Hoe zou u het vinden als u te horen kreeg dat uw poëzie gebruikt wordt om van buiten te leren en voor te dragen in de klas?

Dorrestijn: "Nee, want ze erg als kinderen dat moeten. Verder heb ik er niets op tegen, als het om een gedicht gaat dat voor kinderen bestemd is. Het gebeurt ook behoorlijk veel. Zelfs proza dat oorspronkelijk naar volwassenen toe is geschreven wordt veelvuldig op de middelbare school gelezen. Ik vind dat een teken dat wat ik schrijf, leeft. Dat het geen boek is dat zomaar verschijnt omdat de schrijver het in zijn dulle hoofd haalt."

Veto: Het doet wel af aan uw werk als volwassen schrijver.

Dorrestijn: "Nee, want ze lezen ook Mulisch. Schrijvers hebben het heel lang van de middelbare school moeten hebben, want daarbuiten werd niet gelezen. In Nederland is er nu een verschrikkelijke tendens dat iedereen moet lezen. Tenminste, ze kopen de boeken, omdat het een statussymbool is geworden. Er wordt ongeloflijk veel literatuur verkocht, en er wordt

nog veel meer gemaakt. Vooral als je van het vrouwelijk geslacht bent, word je onmiddellijk de hemel ingeprezen.

Veto: Hier op Leuven Litterair zijn er toch niet zoveel vrouwen?

Dorrestijn: "In Nederland zou dat niet kunnen. Daar krijg je onmiddellijk een reusachtige groep feministen die de tent in brand steken."

"Het is natuurlijk ook niet goed geweest dat men eeuwenlang het idee gehad heeft dat vrouwen niet kunnen schrijven. De geschiedenis heeft bewezen dat er minstens even grote dichters geweest zijn als dichters. Hadewych, bijvoorbeeld, en Neeltje Maria Min. Als ik zo'n fragment hoor van Misscha De Vreede (zie verder), dan zou ik het liefst meteen door de vloer zakken. Dat is zelfgenomen proza, waar geen woord, maar dan ook geen woord, uit geschrapt is. Volstrekt overbodige dialogen, zwakzinnige tussenvoegsels die nergens op slaan. Het is geen schrijverschap, het is ijdelheid."

Warme broodjes

Veto: Leest u veel?

Dorrestijn: "Ik heb ongelooflijk veel gelezen, uiteraard, want ik heb in het Nederlands gestudeerd. Maar ik ben geen Vrij Nederland Top Tien lezer. Van wat in Nederland als warme broodjes over de toonbank gaat, lees ik niet veel, tenzij ik op een gegeven moment aan alles merk dat het wel eens echt goed zou kunnen zijn. Meestal wacht ik twee, drie jaar. Ik

onder de prijs opgetreden, en op de duur moest ik zo hard werken, zoveel optreden, terwijl ik eigenlijk schrijver ben, dat ik op een gegeven moment in een inrichting beland ben. Eén van de eerste dingen die psychiaters gedaan hebben, is de prijs van mijn optredens opgeschroefd tot het drievoudige van wat ik vroeg."

"Ik heb de prijs nu zo hoog opgedreven, dat ik inderdaad serieus genomen word. Eergisteren stond ik nog in een programma met Harry Mulisch, Hubert Lampo, enzovoort; dat kwam twee jaar geleden niet voor, omdat ik toen nog in het kleine circuit thuis hoorde."

Uitgaanstype

Veto: Wat voor schrijver bent u eigenlijk? Schrijft u voor iemand, naar iemand toe?

Dorrestijn: "Ik geloof dat ik een echte schrijver ben. Er zit gewoon niets anders op. Ik hou niet van feesten, ik ben geen uitgaanstype meer, en de drank is zeer gevaarlijk. Ik heb deze week een toneelstuk voltooid, en toen heb ik me drie dagen vol laten lopen. Achteraf vind ik dat dan zo'n zonde van mijn tijd dat ik daarna onmiddellijk weer ophou met drinken, en verder ga met schrijven."

"De laatste vijf jaar heb ik wel te weinig tijd besteed aan de verkoop, en daar wil ik nu aan gaan werken, opdat er geen vaarverhouding zou zijn tussen het niveau van mijn werk en de verkoop. Als je bedenkt dat er hier in de tent geen enkel boek van mij

ingang van de tent in de handen kregen gestopt — "na haar verblijf in een Japans concentratiekamp" — werkelijk zo belangrijk voor haar was, dan wel een verkoopargument in-hield, antwoordde ze heftig.

OW'er

De Vreede: "Ik vind het verschrikkelijk dat mensen dat nog altijd zeggen. Ik wil er ook niks mee te maken hebben, en er zeker niet meer over praten. Iedereen die nu nog op de één of andere manier over de oorlog schrijft, of er films over maakt, dat vind ik een nieuwe OW'er. Bij ons is dat een scheldwoord voor Oorlogs Winstmakers."

Veto: Sommige mensen vinden toch dat er moet over geschreven worden?

De Vreede: "Ja, maar dan niet door mensen die het slechts van horen zeggen hebben. Als nu iemand iets ergs wil vertellen, dan lijkt het wel de mode om meteen de oorlog te nemen, en de gaskamers. Terwijl er nu ook verschrikkelijk veel erge dingen aan de hand zijn."

"Het is niet alsof het hele Westen in een soort mid-life crisis verkeert. Zo van 'wat is er nu weer voor ergs gebeurd in ons leven, och God ja, de Tweede Wereldoorlog!'"

Tot zover twee Noordnederlanders (straks krijgt u er nog één). Er waren echter ook Belgen uitgenodigd op het Leuvense Litteraire podium. Eén ervan zorgde zelfs voor het meest opgemerkte optreden van de hele middag — al zouden we het niet het beste durven noemen. Dirk Van Babylon, die onlangs debuteerde met de roman *De Zwarte Bruidgom*, beklom immers het podium, verkleed als... kardinaal, kort daarna vervoeerd door een onachtige verschijning in het blauw, om er een ambigue en welhaast niet te snappen tekst te debiteren, waarin enkel een paar sneren naar kritikus Jeroen Brouwer opvielen.

Brouwers had het begin dit jaar immers gewaagd om de naam achter het pseudoniem Van Babylon openbaar te maken, en daar was de geneesheer uit Brussel allerminst gelukkig mee. Het werd de start van een heftige polemiek, waarin de debutant onder andere verklaarde nooit nog een pen te zullen aanraken.

Veto: Houdt u van dergelijke optredens? U keek een paar keer blij op toen het publiek goedkeurend reageerde.

Van Babylon: "Ik vind het wel leuk, maar het is toch niet echt mijn roeping. Een mens moet keuzes maken in zijn leven, en als ik nu ook nog ga optreden, dan ben ik bang dat er van schrijven niet veel meer in huis komt. Als ik het doe, wil ik het wel een beetje gezellig maken, en ga ik niet een paar bladzijden voorlezen uit mijn boek. Ik hou van iets meer Barok, ziet u. Dat heeft vooral te maken met een soort artistieke rijkdom. Een rijkdom van ideeën. Iets verrassends om naar te kijken, om te horen."

Veto: Vindt u het belangrijk belooft te worden voor uw werk?

Van Babylon: "En u? Ik heb geen kastelen nodig in Frankrijk, maar ik hoop dat het ooit nog eens zover komt dat ik genoeg geld heb om me terug te trekken wanneer ik dat wil, en om te reizen. Ik hoef niet het hele jaar door op reis te zijn, maar een horizon moet toch zijn horizon kunnen verwijderen."

Veto: Van welke landen houdt u het meest?

Van Babylon: "Vooral van Zwart Afrika, de Caraïben; de VSA vind ik ook wel leuk. Ik ben ooit eens een keer of twee in Zaïre geweest, en dat heeft me heel erg getekend. Daar heb ik een andere visie gekregen op wat mensen zijn en wat mensen doen. Ik heb er geleerd dat het belangrijk is om te glimlachen, en dat de neurose, het materiële waar wij altijd mee bezig zijn, niet het laatste antwoord is op onze vragen."

Veto: Is schrijven al lang een roeping voor u?

Van Babylon: "Daar liep ik als kind toch wel mee rond. Ik heb als kind ook mijn moeilijke tijden gekend, en ik denk dat ik van mijn twaalfde al dacht: dit is zo erg, als het erg was dan, hier kan ik alleen maar wachten, hopen dat ik er later kan van schrijven."

Ik ben niet ziek

Veto: Schrijft u dan van zich af?

Van Babylon: "Dat is een moeilijke

vraag. (twijfelt lang) Ik schrijf niet van me af, denk ik toch. Dat klinkt zo therapeutisch. Ik ben niet ziek. Ik zou zeggen met Reve, het gaat om een orde scheppen in de chaos die je om je heen ziet, ook al komt dat in mijn werk nog vrij wanordelijk over."

"Te veel orde zou verstikkend werken. Dat zou dan weer hysterisch zijn. Het boek zou dan ook dunner zijn. Maar het moest ergens een bevoren, voorlopig boek zijn, waar nog aan te zien was hoe het werd geschreven."

En dan het belofde Hollandse toetje. In ruil voor een pint en een broodje kaas wou ook Adriaan van Dis ons te woord staan. Goedlachse, grote, wijze van Dis staat bij de modale burger vooral bekend om het zevental van de typische Nederlandse talkshows die hij per jaar voor de televisie presenteert, en met verve. Van Dis is echter in de eerste plaats een schrijver. En of wij dat nu eindelijk eens willen geweten hebben!

Veto: Wat vindt u van Begië?

Van Dis: "Ik ben altijd een grote liefhebber van België geweest. De mensen zijn natuurlijk veel leuker dan in Nederland. Ze dragen allemaal loden groene jassen, en zilveren brillen. Maar ze zijn veel beleefder, en ze kennen veel meer hun manieren; ze zijn niet zo beleedigend als de Nederlanders. Ze eten ook veel beter als de Nederlanders, misschien wel het beste van Europa. Lekker veel ook, daar hou ik van: volle borden."

"Ik heb op mijn achtttiende een tijdje gevreesd met een Belgische, zo heb ik het land leren kennen en waarderen."

Veto: Bent u de Oscar Wilde van deze tijd?

Van Dis: "Nee, hoegenaamd niet. Ik kan niet in zijn schaduw staan. Hij is één van de grootste schrijvers van de negentiende eeuw, en ook veel grappiger en gevatser."

Veto: Eigenlijk bent u meer een presenterator en een prater dan een schrijver, is het niet?

Van Dis: (laat zijn stem ruisen en dan weer dalen) "Ik dacht juist dat de Belgen zo beleefd waren, en nou gaat u mij beleedigen. Er zijn wel eens mensen die het omgekeerde beweren. Mijn schrijven heeft heel weinig met mijn presenteren te maken. Het is een heel andere stijl: een broos proza, maar wel heel belangrijk voor mij om te doen."

"Per jaar maak ik zes à zeven uitzendingen. Daarbuiten, schrijf ik alleen maar. En nu kun je wel zeggen omdat TV opvalt dat dat het belangrijkste is, maar Hugo Raes is schoolmeester en schrijver, en toch zal niemand zeggen dat hij meer schoolmeester is dan schrijver."

Gelul

Veto: Vindt u het belangrijk dat u betaald wordt voor uw werk?

Van Dis: "Uiteraard, ja. Vindt u het niet belangrijk dat een straatveger betaald wordt voor zijn werk, of een goeie timmerman? Ik ben een goeie timmerman, maar dan met woorden."

Veto: Sommige schrijvers geven toch de indruk dat ze schrijven 'voor iets hogers'.

Van Dis: "Allemaal gelul en kletspraat. Ik schrijf niet voor het geld, maar ik wil geld hebben als ik geschreven heb."

Veto: En wat doet u met dat geld?

Van Dis: "Opmaken, want zoveel is het niet. Aan bier, broodjes kaas, hesp. Eten, gas en licht. Ik reis ook veel."

Veto: Wat is uw voorkeursland?

Van Dis: "Nou, Afrika. Maar dan Zwart Afrika. (in een wat exotische tongval) Senegal, Côte d'Ivoire, Ghana, Nigeria. Ik ben in mijn vorige leven een grote dikke neger geweest, en ik voel me daar zeer thuis."

Veto: U was geen kannibaal?

Van Dis: "Nee, ik ben een vreedzaam, goedlach mens geweest. Nou ben ik een Hollandse tober."

Veto: Vindt u dat een vooruitgang?

Van Dis: "Ik weet het niet. Elke keer beleeft je een volgende fase, en krijg je de nodige hindernissen om er wat van te maken. Ik weet niet of het een vooruitgang is. Ik zat liever onder een boom in Afrika, dan in de regen in Nederland."

Lode Desmet
Carla Rosseels
Dominique Van Pe

Dit is geen grote, dikke neger.

(Foto Jeroen Revalk)

verpruts mijn tijd niet aan onzin. Ik ben altijd bang dat ik er door aangestoken zal worden."

"Over het algemeen lees ik dingen als Gogol, Shakespeare, Abraham Tass, schrijvers die niet op de hitlijsten verschijnen."

Veto: Het moet intiem zijn voor mijn poëzie, dachten we te kunnen afleiden uit uw zei toen u vooraan op het podium zat. U vroeg de mensen ook om dichterbij te komen zitten. Is dat niet veranderd?

Dorrestijn: "Gedichten voordragen is een intieme aangelegenheid. Bovendien, eigenlijk is het onzin om gedichten voor te dragen, wanneer het werkelijk gedichten zijn. Literatuur behoef geen kermis om zich heen. Ik haat dat."

Veto: Toch zweedt u vaak op, en dat zal wel niet voor niks zijn. Vindt u het belangrijk om betaald te worden voor uw werk?

Dorrestijn: "Jawel. En ik heb gemerkt dat je moet zien dat je goed betaald wordt. Ik heb namelijk jarenlang ver

aanboden ligt, terwijl dat van alle andere schrijvers wel het geval is, omdat de literaire agent blijbaar ook nooit van mij gehoord had, en boeken van Miep Dorrestijn in de plaats had meegebracht. Van zo'n dingen word ik kotsmisselijk. Ze zullen mij wel weer een aggressieveling noemen, maar van Misscha De Vreede staat er wel dertig meter, en van Dorrestijn geen één boek!"

Misscha De Vreede dus. U hebt het al gelezen: de vrouwelijke vertegenwoordiging op deze Leuven Litterair bleef eerder aan de magere kant. Er was Johanna de Vloed, en er was de hervoeben vermeldde De Vreede. Een brave huismoeder, zo lijkt het, die een voudig en intiem proza en poëzie schrijft. Maar laat u dan, door niet misleiden. Onder het oppervlak schuilt een zelfbewuste, misschien zelfs wat arrogante vrouw, die weet wat ze wil. En op de vraag of de eerste zin van een bekende biografie die we aan de

De Coninck I

vervolg van p. 1

De Coninck: «Ja. Bij Wolkers viel dat wel mee. Ik werkte gewoon mijn vragenlijstje af, en dat was goed voor anderhalf uur gesprek, in een gebedhouw Nederlands waar ik geen woord aan moest veranderen. Maar dat is natuurlijk typisch voor het eerste interview: je klampt je vast aan die voorbereiding. Nadien leer je die voorbereiding anders gebruiken, laat je het gesprek z'n eigen gang gaan.»

Veto: *Hadden jullie een grondige dossierkennis?*

De Coninck: «O, ik heb wel wat interviews gedaan zonder dossierkennis hoor. Ik heb tamelijk veel akteurs gedaan, van wie ik dan enkel het laatste stuk gezien had. De meeste voorbereiding heb je nodig voor een politicus of zo. Maar je moet die kennis niet zelf hebben, je moet de mensen weten zitten die het weten. Een telefoonboek is belangrijker dan 5 jaargangen Staatsblad.»

«Bij schrijvers moet je natuurlijk boeken lezen. En dat vond ik heel boeiend. Er waren dan bijvoorbeeld schrijvers waarvan je de laatste vijf boeken niet meer gelezen had. Dan maak je een soort stoomkursus in die of die schrijver door. En dan lees je op een weekend — nogal snel en nogal diagonaal misschien — vijf boeken op een rijtje van een schrijver. Dat werkt heel eigenaardig, want dat doe je normaal nooit. Je ziet dan veel beter de eigenheden van die schrijver, zowel de tekorten als de sterke kanten.»

«Maar een interview op zijn best is een interview met portretwaarde, vind ik. Een soort literaire portretterkunst. Maar je hebt ook andere functies natuurlijk: bij professoren kan het een vertaalfunctie hebben, omdat je ze als domme, normale mens verplicht om buiten hun jargon te treden.»

Veto: *Bij Humo moet men omnipracticus zijn. U hebt samen met Jan Wauers Gaston Colebunders (ex-kabinetschef van onderwijs en brein achter het VSO) geïnterviewd bijvoorbeeld. Hoe vond u dat?*

De Coninck: «Ja en ook Daelmans. Leuk. Dat heeft voor- en nadelen. Soms denk je natuurlijk van: had ik nu maar eens een eigen domein waar ik echt in thuis was. Het meest vermoedende vond ik niet de interviews zelf, maar de voorbereiding erop. Eigenlijk wat aan die voorbereiding voorafging. Je mentaal zo ver krijgen dat je actieve interesse kunt opbrengen daarvoor of daarvoor. Vooral na een tiental jaar of zo was de geestelijke voorbereiding het zwaarst. Na Eddy Merckx komt Willy Calewaert en de week daarna weer Eddy Wally.»

«Het voordeel is dat je als omnipracticus natuurlijk ook dingen ziet die een specialist niet meer ziet. Ik denk dat bijvoorbeeld in de parlementaire journalistiek de leukste dingen niet opgeschreven worden. Bijvoorbeeld de rare manier waarop op vragen geantwoord wordt. Als ik in het onderwijs zou staan zou ik die antwoorden gewoon niet geldig vinden. Gezakt.»

«Ook die harde politiek, hoe dat in

feite en spel met eigen regels is. Debunne van het ABVV destijds, was zeer goed bevriend met de mensen van het VBO. Die wisselden fotootjes uit na de vakantie.»

«Omnipracticus zijn heeft ook nog een ander voordeel: ik denk dat vruchtbare ideeën net ontstaan waar minstens twee vakgebieden mekaar ontmoeten. Dat zie je overal. De boeiendste schrijvers zijn ook niet allemaal leraar Nederlands. Je zou zelfs kunnen zeggen dat de Hollandse poëzie op dit moment voor een veel te groot percentage uit Neerlandici bestaat. Dan krijg je 'gestudeerde poëzie'.»

Veto: *Piryns-De Coninck was een interviewersduo. Hadden jullie een soort rolverdeling?*

De Coninck: «Er was weinig schroom om mekaar vragen te jatten (lacht)... Die ironische blazerij was meestal van Piryns, en waarschijnlijk de hardste vragen ook. En als die op ruzie uitdraaiden moest ik het bijleggen. Maar de helft van het interview met Eddy Wally destijds heb ik gewoon op de WC gezeten, omdat ik mijn lach niet kon inhouden.»

Veto: *Achteraf merkte je ook nooit wie van de twee het interview uitgeschreven had. Humo-stijl?*

De Coninck: «Ik hoor nogal vaak dat Humo een soort eenheidsstijl heeft. Dat viel mij pas op bij sollicitaties. De kandidaten moesten dan een proefstukje schrijven en dan zag je dat die zogezegde Humo-stijl heel druk gemiteerd werd. Slechte imitaties allemaal. Dan kneep ik wel eens de tenen samen: hebben wij dat aangericht? Maar ik zit meestal wel individuele verschillen hoor. Die eenheidsdruk komt onder andere ook van het feit dat de titels meestal van Mortier zijn. En verder is Humo speels en oneerbiedig en goed geschreven. Dat komt omdat alle redacteuren speels en oneerbiedig zijn en goed schrijven.»

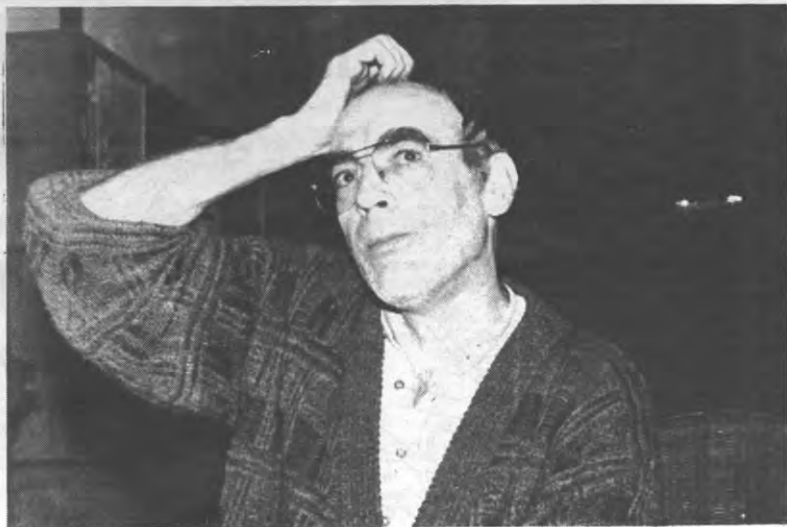
Veto: *Toch op uitgekeken geraakt, op die interviews?*

De Coninck: «Ja, ik heb het dertien jaar gedaan en ik was aan mijn tweede ronde bezig. 't Is een klein land, dus ik heb zowat iedereen gehad. Maar misschien was ik ook wat uitgekeken op de formule. Het heeft ook met leeftijd te maken hoor. Je verliest een beetje van je wendbaarheid om elke week een totaal ander onderwerp aan te pakken. Ik vind het een voordeel om een tijdlang met literatuur alleen bezig te zijn. Hoewel het Nieuw Wereldtijdschrift (NWT) wel ruimer is vergeleken met andere literaire bladen.»

Veto: *Oorspronkelijk was het ook de bedoeling om literatuur en journalistiek te combineren?*

De Coninck: «Ja. Ik weet niet of dat zo vreselijk doordacht was toen. Dat heeft met vanalles te maken, onder andere met een druktermijn van om en bij de twee maanden. Dat leidt bijna automatisch tot een meer essayistische aanpak.»

Het Nieuw Wereldtijdschrift ging van start in april 1984 en verschijnt

Herman De Coninck: «Hoe open is links?»

(Foto Jeroen Revalk)

tweemaandelijks. Naast verhalen, gedichten en essays bevat het ook stukken die je nog columns zou kunnen noemen. De journalistieke component, die er had moeten insteken, is gaandeweg echter uitgedroogd: zijn de schrijvers te weinig journalistiek ingesteld, of kunnen de journalisten geen mooie stukken schrijven? Beide wellicht. Mensen die knap schrijven, vind je trouwens niet zo makkelijk. Dat is een van de hoofdbekommernissen van De Coninck als hoofdredacteur van het NWT.

De Coninck: «Met het NWT ga ik ervan uit dat het goed geschreven moet zijn. De stijl moet een soort van toegevoegde waarde betekenen. Maar dan is het natuurlijk moeilijk om op 'buiten-literaire' terreinen mensen te vinden. In Nederland heb je die wel. Vind hier maar eens een filosoof die begrijpelijk schrijft. Nou ja, ik heb er onlangs een gevonden. Ik zoek dus wel veel naar buiten-literaire onderwerpen, maar ik vind dat zo'n stuk in een literair blad dan toch beter geschreven moet zijn dat het gemiddelde van De Nieuwe Maand of Streven of Kultuurleven. Zo heb ik onlangs iemand gevonden, Maarten Beks — nou ja, alweer een Nederlander — die heel inzichtelijk over plastische kunsten schrijft. Als je zo elk jaar een ontdekking doet heb je al tamelijk veel gedaan, want die lopen niet dik.»

Veto: *Is de taalachterstand van Vlamingen dat toch nog zo groot?*

De Coninck: «Ja, maar dat heeft ook te maken met het akademisme. Het jargon waarachter men zich graag verschuilt. Neem nu tessen: elk normaal woord wil de promotor vervangen zien door een wetenschappelijke term. Dat werkt beslotenheid in de hand. Dat maakt dat die tekst niet meer uit het milieu komt. Dat maakt censuur zelfs overbodig.»

«Dat heeft ook met traditie te maken. Er zijn in Nederland meer kwaliteitsbladen waar een columnist-op-niveau terecht kan. En die bovendien goed betalen. Als je weet wat de SRC-Handelsblad betaalt, wel da's de moeite om goed te leren schrijven.»

Veto: *Zou u niets voelen voor een Vlaamse tegenhanger van Vrij Nederland? Een echt opinieweekblad (in de zin van 'het betere blad')?*

De Coninck: «Nee, want er is ook geen geld voor. Dat is duur. Om de zoveel jaar is er eens een goed bedoelde poging, maar dat komt nooit echt van de grond. Je zit in een vicieuze cirkel: er is geen geld, dus je moet je medewerkers slecht betalen, en dan krijg je waar je om vraagt. Het zou al goed zijn als De Morgen een behoorlijke krant werd. Vroeger betaalde De Morgen voor een recensie 250 Bfr per bladzijde. Dan krijg je natuurlijk heel haastig geschreven stukken van mensen die het na hun uren doen. Gelukkig heb ik Paul Goossens ervan kunnen overtuigen dat te verdriedubbelen. Er was ook ruimte voor: zij zien ook wel dat ze een krant maken voor mensen die lezen (lacht).»

«En je hebt natuurlijk nog Humo.»

Veto: *Wat vindt u van Humo sinds u er weg bent? Is het fel veranderd?*

De Coninck: Bah, neen. Dat is misschien een van de bezwaren, dat het niet verandert.»

Veto: *Is het niet nog sterker op radio en TV toegespiest?*

De Coninck: «Dat is ook het verkoopargument, he. Ik was het daar niet altijd mee eens. Ik vind dat Humo meer die kant van het 'opinie-weekblad' op zou kunnen gaan. Ik vond destijds dat Humo Knack kon bekonnuren met een stuk per week over de Wetstraat dat dan beter zou zijn dan die vijf van Knack.»

Veto: *We hadden het over leeskultuur en over de Morgen. Is het noodzakelijk dat een blad links is om gelezen te worden?*

De Coninck: «Nee. Het Laatste Nieuws is niet links en De Telegraaf ook niet. Maar ik weet niet of dat veel gelezen wordt. Ik denk dat men de titels bekijkt. In de literatuur kan ik niet veel goeie rechte schrijvers. De katolieke roman, 't is niet de schuld van links die die niet veel voorsteelt.»

«Ik heb de indruk dat het katholicisme van nu veel minder open is dan 15 tot 20 jaar geleden. Ik heb ooit recensies gedaan in De Standaard der Letteren, en in die periode was die toch veel pluralistischer dan nu. (stille) Anderzjids: hoe open is links? Ze horen in linke kringen niet graag

zegen dat Van Wilderode een goede dichter is.»

«En toch is kultuur misschien nog de minst verzuilde sektor. Neem nu die literaire bladen: Dietsche Warande en Belfort is katholiek. De Vlaamse Gids is liberaal. NWT zou socialistisch zijn en Diogenes (bestaat dat nog?) had Vlaams-nationalistische neigingen. Maar onderling heb je daar toch een heen en weer geloop. Dat is niet strikt afgebakend.»

Veto: *Ideologische overtuiging speelt dan toch een rol. In het NWT zal men toch aarzelen om een Reve of een Hermans op te nemen?*

De Coninck: «Er is geen sprake van aarzeling: die zijn niet te betalen. Hermans woont in Parijs in een appartement dat hem 100.000 frank per maand kost. Dat kan ik niet betalen. En Reve (denk na)... ik denk toch niet dat ik hem moet hebben. Ik zal niet nee zeggen tegen een leuk verhaal, maar wat hij aan politiek uitkraamt de laatste 10 jaar... Een vorm van dementie? Het gekke is dat de twee Reves uit een kommunistisch gezin komen... Ik kom uit een katholiek gezin...»

Didier Wijnants
Jan Antonissen

Als het om boeken gaat...

Standaard Boekhandel

ALGEMENE EN WETENSCHAPPELIJKE BOEKHANDEL

VVV LEUVEN EN STANDAARD BOEKHANDEL DANKEN VETO EN ZIJN LEZERS VOOR HUN BELANGSTELLING IN:

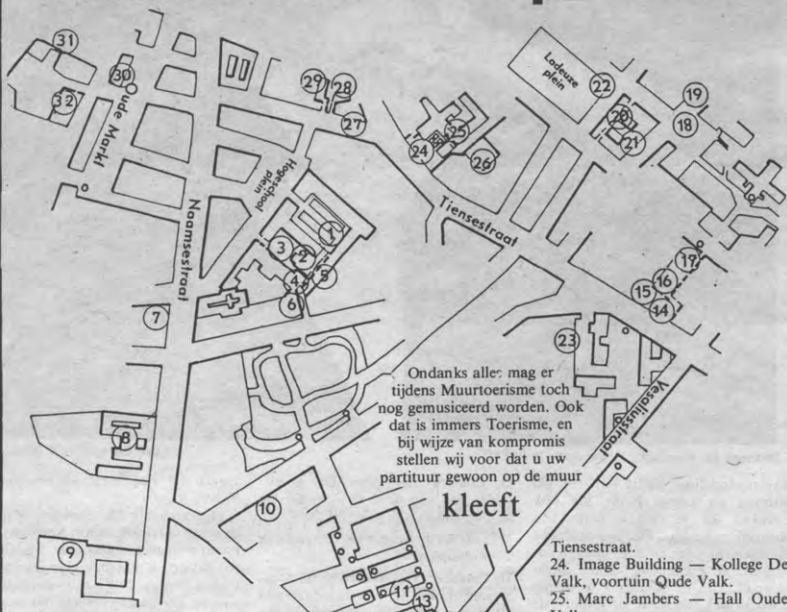
L E U V E N L I T T E R A I R

NAAMSESTRAAT 57
LEUVEN 016/23 98 21

Advertentie

Muurtoerisme: het parcours

1. Robert Bruyninckx — binnenplein Pauscollege.
2. Leo Reynders — rondgang onder Grote Aula.
3. Jean-Georges Massart — bintuin Maria-Therisiakollege.
4. Urbain Mulkers — zuilengang in Grote Aula en voetstuk in de gang van Maria-Therisiakollege.
5. Leo Daniëls — gang Maria-Therisiakollege.
6. Hugo Duchateau — achter-uitgang MT-kollege, Kolenmuseum.
7. Danny Vrijdagh — De Witte Telperion.
8. Yannick Carlier — Van Dalekollege, in de kapel.
9. Hugo Roelands — Arenberg-instituut.
10. Wim Delvoe, Francq Volders, Pascal Bernier, Steve Kaspar, Johan De Schuymerre en Koen Wastyn — Vlamingenstraat 83.
11. John Smets, Lief Janssen, Peter

12. Pascal Courcelles — affiche-ringsborden tegen Auditorium Vesalium tegenover Stuc-bar.
13. Henri Henri — Isol.
14. Erwin Keusters — Shrink.
15. Leo Daniëls — Shrink.
16. Jan Geuens — Parking Psychologie.
17. Stefan Vermeulen — Parking Psychologie (binnenplaats dokterspraktijk).
18. Guido Mezel — De Appel.
19. Simon Robel — 't Geflatteerd Portret.
20. George Smits — Benedengalerij Centrale Bibliotheek.
21. Louis Broos — Benedengalerij Centrale Bibliotheek, achter de balie.
22. Serge Eyskens — Ladeuzeplein.
23. Constantin Meunier — HIW,

24. Image Building — Kollege De Valk, voortuin Oude Valk.
 25. Marc Jambers — Hall Oude Valk.
 26. Roger Claessens — Hall Nieuwe Valk.
 27. Johan Devis — hoek Muntstraat en Tjensestraat.
 28. Roger Rondella — Liersgang.
 29. Juul Potemans — binnenplein Domus.
 30. Lief Derick — Metropole.
 31. Roeland Kotsch — parking Boerenbond, tegen muur die aan de Drinkwaterstraat grenst.
 32. Anoniem — parking aan de Rattemanspoort.
- Verstrijd over de stad:
 - Gelijkmaker 1/4
 - George Smits

- Plaatsen nog onbekend:
 - Jan Carlier
 - Pieter Rozelaer
- Een o duidt de plaatsen aan waar studenten werken op gereserveerde plaatsen.

“Bartok/Aantekeningen” Kwetsbare Schoonheid

Na ongeveer heel België en Nederland afgedweild te hebben, is de meest recente — intussen al een jaar oude — productie van Anne Teresa De Keersmaecker (Rosas) ook in Leuven te zien. Wie houdt van moderne dans zal dus wel al weten dat *Bartok/Aantekeningen* een rijpe, ontroerende en originele koreografie is. Zelfs wie aan *Elena's Aria* voor 2 jaar een kater overgehouden heeft, zou de nieuwe productie wel eens kunnen appreciëren: het donker pessimisme en het te ver doorgedreven minimale repetitieve zijn verdwenen, en er is nu een soort speelsheid te zien in een echt 'dansante' koreografie. Niet dat er daarbij in een naïef optimisme vervallen wordt, of de eigen aard van Rosas opgeofferd wordt.

Bartok/Aantekeningen lijkt qua structuur heel erg op *Elena's Aria*, maar het zijn precies de details waarin beide producties verschillen, die de evolutie tonen. Waarschijnlijk zijn er ook vergelijkingen denkbaar met het vroegere werk van De Keersmaecker, maar dat heb ik dus niet gezien.

Dans heeft al lang niets meer met muziek te maken. Dat dacht je na *Elena's Aria*, waar er vooral op stiltes en hier en daar op gesproken tekstfragmenten gedanst werd. Hetzelfde gebeurt ook in de nieuwe voorstelling, maar er wordt ook op muziek gedanst, namelijk het vierde strijkkwartet van die goede oude Bela Bartok. Bovendien wordt er echt gereageerd op de impulsen vanuit de muziek, maar dan op zo'n eigen manier dat je naar een uniek schouwspel zit te kijken.

Bij het begin van de voorstelling zitten de dansers (De Keersmaecker zelf, Fumiyo Ikeda, Nadine Ghaïse, Roxanne Huilmand en Johanne Saurier) in de ruimte die wat doet denken aan een ballet-repetitieruimte. Alleen staat er links achteraan een opgezet beest — een reebokje naar het schijnt — wat meteen voor een speelse relativerende noot zorgt. Het spel

komt dan langzaam op gang, à la Fabre, en na tien minuten denk je dat je het wel weer gezien hebt: oer-vervelend wordt het...

Maar nee, langzaam maar zeker wordt je opgenomen in het spel van bewegingen. De herhalingen zijn eigenlijk subtiele variaties die telkens iets meer "zeggen". Nu eens wordt er 1 tegen 3 gedanst, dan weer allemaal samen. Je wordt geplaagd door de inlassing van pasjes die doen denken aan kinderspelletjes: de ernst houdt nooit lang stand.

In *Elena's Aria* was er een filmpje waarop je flatgebouwen zag instorten: een beeld dat boekdelen sprak in combinatie met de "gemene" spelletjes op scène. Nu zijn er ook twee filmpjes, maar het eerste toont een groep kinderen die met een hond spelen. De toon is heel luchtig, en de danser die om het filmpje te bekijken naast de projektor gaat zitten, maakt van het geheel een ontroerend "plaatje". Schitterend balancerend op de rand van de sentimentaliteit.

Peter Weiss

Bartok/Aantekeningen is een kwetsbare voorstelling, en net zoals de

vorige kan ze heel wat mensen in het verkeerde keelgat schieten. Luidop commentaar geven, met veel rumoer de zaal verlaten... Het is er gaan bijhoren. Net als bij Fabre doet het de dansers hoegenaamd niets, en iedereen die wel "mee" is met de voorstelling, voelt de triomf van de koreografe.

De teksten in *Bartok/Aantekeningen* worden heel fragiel voorgedragen door de verschillende dansers. Het meest aangrijpend was voor mij de beschrijving van een onthoofding (een

AGENDA

Samenstelling: Jan Van der Linden

Dinsdag 28 april

20.00 u. **LEZING** Kunstfilosofie: Marcel Martens over de onmacht van de filosofie om te spreken over het kunstwerk, in Aud. Ves., ink. 90/100/120, org. Amarant.

Woensdag 29 april

12.00 u. **AV-PROJEKT** Muurtoerisme, de hele dag door. Voor details: zie artikel.

20.00 u. **INFO** Jongerenvakanties: Ontdekking Cykladen Griekenland en Info Taalvakanties, in Rerum Novarum, Bondgenotenln. 131, ink. gratis, org. Sporta, Ultra Montes, Vakantiegenoegens.

Donderdag 30 april

20.30 u. **FILM** Herfstnamiddag (Y. Ozu) (in de reeks Filmmonumenten), in Aud. Ves., ink. 60/80, org. DAF.

21.30 u. **JAZZ** Een schuif vol muziek: Tinto Rojo, in De Blauwe Schuif.

Zaterdag 2 mei

22.00 u. **WEEKENDFILM** Cria Cuervos van Carlos Saura, in 'tStuc, ink. 60/80, org. Stuc.

Maandag 4 mei

20.00 u. **LEZING** Zuster Emanuelle, de voddenaarpaaster van Kairo, in Kleine Aula, ink. gratis, org. UP.

20.30 u. **TEATER** Pick Up van Gerardjan Rijnders, in 'tStuc, ink. 140/200, org. 'tStuc.

20.30 u. **OPTREDEN** De Nieuwe Snaar: "Fragmenten uit de geïllustreerde muziek", in Minnepoort, org. Laatmenietlachen vzw, reservatie: Stadsschouwburg.

Dinsdag 5 mei

09.00-18.00 u. **BOEKENVERKOOP** Uit de dubbel van de Centrale Bib, in Centrale Bib.

20.30 u. **DANS** Bartok/Aantekeningen door Rosas, in Stadsschouwburg, ink. 180-250, org. Stuc.

20.30 u. **OPTREDEN** De Nieuwe Snaar: "Fragmenten uit de geïllustreerde muziek", in Minnepoort, org. Laatmenietlachen vzw.

TENTOONSTELLINGEN

Mariette Delmon (wandtapijten) en **Mieke Stroobants** (beelden en juwelen), tot 8 mei (alleen op weekenddagen) in Voorzaal Provinciale Brabantse Eeuwigheidsvereniging.

Muurotoerisme: 4 tentoonstellingen, van 25 april tot 1 mei, in Vlamingenstraat 83, 'tStuc, De Witte Telperion.

Een kijk op bouwen: architectuur, tot 6 mei (van 9 tot 19 uur, zaterdag van 9 tot 12), in Universiteitsbib.

Tsjechische grafiek: Salamoun en Born, tot 31 mei, de Jonge Jacob, Lei 19, Leuven.

tekst van Peter Weiss): "Ils disent que la tête, dans la main du bourreau vit encore, que les yeux voient encore, que la langue bouge toujours et que par terre bras et jambes se contractent encore". Terwijl één van de dansers heel hard haar best doet om de tekst op te zeggen, hinkelt een andere als een kind de scène rond. Weer die rand.

Het tweede filmpje gaat de weg op die met Weiss was ingeslagen: het toont beelden van auto-crashes. Je weet wel, met en zonder autogordel. De dood wordt klinisch en in de context daardoor ook cynisch benaderd, net als bij die koele beschrijving. Kortom, het typisch onbehaaglijke Rosas-mensbeeld.

Het slot van *Bartok/Aantekeningen* lijkt me net als bij de vorige voorstelling een speelse antipode van de laatste helft van het getoonde, al kan je dat gerust ook anders zien. Overigens

geldt dat voor alles wat je over het werk van De Keersmaecker en haar dansers zegt... Weer wordt een verhaaltje verteld, deze keer begeleid door overdreven gebaren met de handen of de armen. De dansers komen vooraan op het podium staan — met de reebok — moe en bezweet na het spannende anderhalf uur dansen. Weer zou je duizend en één argumenten kunnen bedenken om dat alles flink belachelijk te vinden, maar ergens kan dat niet bij De Keersmaecker. Alleen het feit al dat ze zich zo "blootgeven" dwingt respect af. De voorstellingen van De Keersmaecker zijn machtige synteses van de konfrontatie van een harde wereld met een hoogst gevoelig iemand.

Koen Van Muylem

Bartok/Aantekeningen: 5 en 6 mei in de Stadsschouwburg, org. 'tStuc.

